

SIDG SLOVENSKI DRŽAVNI GOZDOVI,
interni časopis, april 2019, št. 9

Korenina

ISSN 2670-4242

**Zaključili smo prvo fazo
organiziranja lastne
gozdne proizvodnje**

Novice s terena

**ZGS bi ob ujmah
moral prisluhniti
tudi predelovalcem
listavcev**

**Kaj bo prineslo
uresničevanje ciljev
podnebne politike?**

**Zunanja trgovina
z gozdni lesnimi
sortimenti**

**Skupaj s prostovoljci
smo posadili več kot
10.000 dreves**

**SIDG okrepil sodelovanje
s srednjimi šolami**

**Novi okvirni sporazumi
za izvajanje gozdarskih
storitev v državnih gozdovih**

**Snežnik
se predstavi**

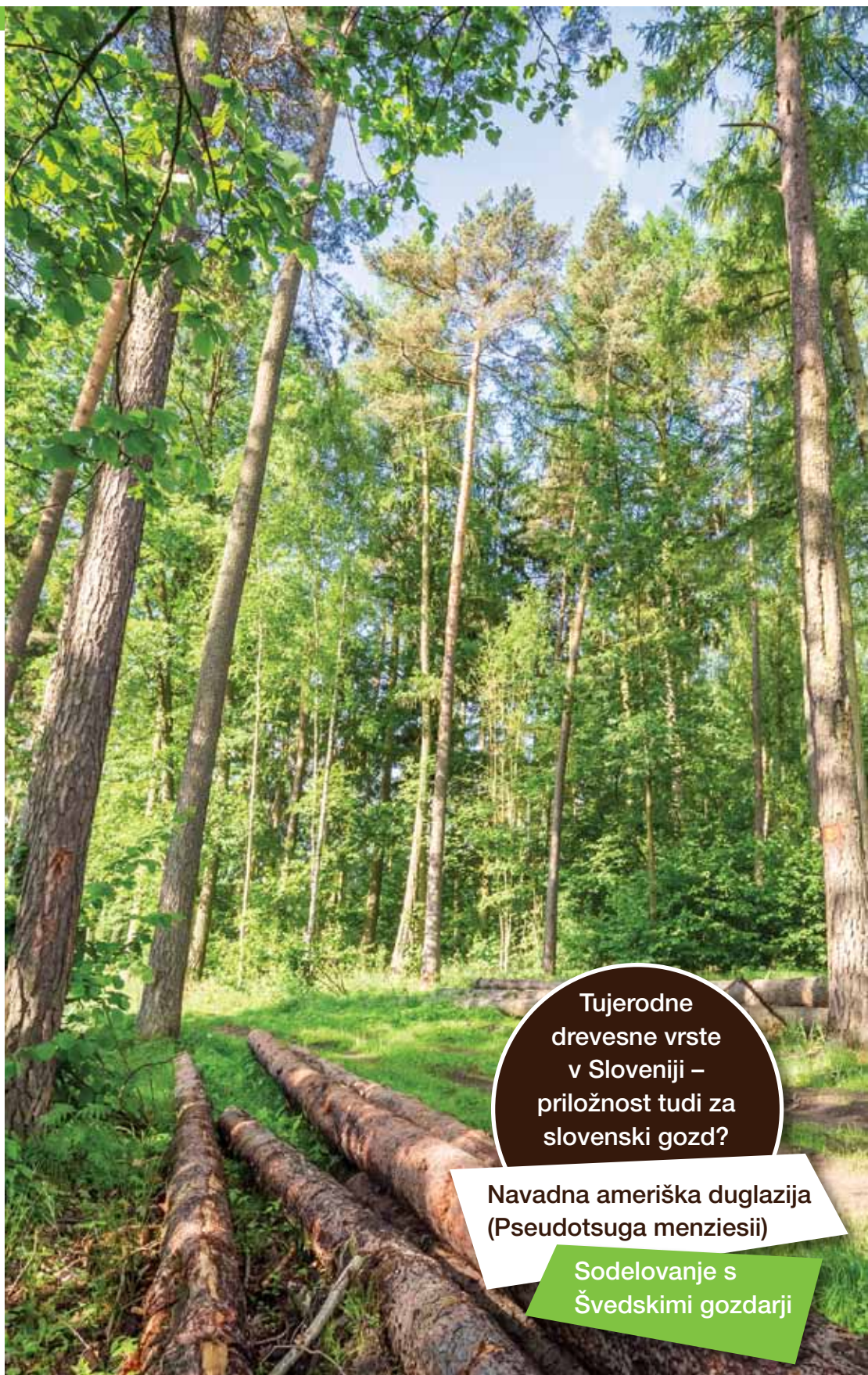
**Spletni informacijski sistem
Moj Gozdar**

**SiDG
smo ljudje**

**Na Južnem Tirolskem
divjal uničujoč vetrolom**

**Utrinki
zadnjih mesecev**

**Gozdne
učne poti**

**Tujerodne
drevesne vrste
v Sloveniji –
priložnost tudi za
slovenski gozd?**

**Navadna ameriška duglazija
(*Pseudotsuga menziesii*)**

**Sodelovanje s
Švedskimi gozdarji**

Spoštovani sodelavci, kolegi in prijatelji.

Vesel sem, da me je življenje pripeljalo v srce slovenskih gozdov – Kočevje. Gozd je že od nekdaj moja velika ljubezen, z vseh zornih kotov. Všeč mi je v vseh letnih časih, 24 ur na dan, 7 dni v tednu, saj je vedno in povsod lep, zmeraj diši in lepo ga je poslušati.

V dveh letih, ki sem ju preživel na SiDG, sem do njega vzgojil dodatno spoštovanje. Tako lahko zatrdim, da sem zadovoljen, da puščam del sebe v tej zgodbi. Predvsem ker sem ugotovil, da je gozdarstvo plemenit in zahteven poklic, pri katerem je glavni pogoj, da so vsi deležniki usklajeni ter imajo podobne cilje in vrednote.

Veliko sem razmišljal, kaj bi vam želel sporočiti, glede na to, da konec aprila odhajam novim izzivom naproti. Najprej se seveda želim zahvaliti vsem svojim sodelavkam in sodelavcem ter pohvaliti izjemno prijetno vzdušje, ki ste ga s svojim delom vsak dan ustvarjali v delovnem okolju. Čeprav je med vami tudi kakšen, ki bo vedno nezadovoljen in si bo želel, da bi bilo kaj drugače, menim, da smo v tem času naredili dovolj, da so se zagotovili osnovni pogoji za poslovanje.

Ne nazadnje temu v prid pričajo tudi izjemni poslovni rezultati, ki presegajo vsakršne napovedi, tudi največjih optimistov. V letu 2018 smo ustvarili dobrih 77 milijonov prihodkov (leto prej 58 milijonov evrov) in povečali neto donos za državo s 36 milijonov evrov, kolikor je znašal leta 2017, na 40 milijonov evrov.

Ob tem smo ustvarili dobrih 14 milijonov evrov dobička pred davki. Vse to ne bi bilo mogoče, če ne bi delovali usklajeno in enotno in če ne bi verjeli, da lahko dosežemo takšne rezultate. V letu po vetrolomu nam je uspelo posekati rekordnih več kot 1,5 milijona m³ gozdnih lesnih sortimentov, s čimer smo plan sečnje količinsko presegli za 26 odstotkov. Večino smo kljub zahtevnim razmeram na trgu tudi uspešno prodali. O tem, v kakšnih razmerah smo delali lani, priča tudi podatek, da je delež sanitarne sečnje znašal kar 85 odstotkov ali 1,3 milijona m³ gozdnih lesnih sortimentov.

Znamo se torej »obrniti« in narediti tisto, za kar smo bili ustanovljeni. Poleg tega znamo uspešno pogozdovati in k temu privabiti širše množice, med njimi tudi otroke, na kar sem zelo ponosen, da nam je uspelo. To so otipljivi dokazi, da ste na pravi poti. Pri tem vam želim vse dobro. Naj za konec povem le še to, da bom vedno ostal vaš oboževalec in ambasador dobrih novic. Veselil se bom vaših uspehov. Upam, da sem koga izmed vas »okužil« s svojim pozitivnim in racionalnim razmišljanjem, hitrim odločanjem in odzivnostjo. To je namreč tisto, po čemer si po tistem želim, da si me zapomnite. Srečno, SiDG!

Dejan Kaisersberger, finančni direktor

SiDG

Slovenski Državni Gozdovi

Korenina,

interno glasilo družbe
Slovenski državni gozdovi d.o.o.
ISSN 2670-4242

Izdaja:

Slovenski državni gozdovi d.o.o.,
Rožna ulica 39, Kočevje

Naklada:

500 izvodov

Urednici:

Katarina Stanonik Roter,
Suzana Rankov

Uredniški odbor:

Zlatko Ficko, glavni direktor,
Dejan Kaisersberger, direktor za
FRK, Marta Briški, vodja sektorja za
splošne zadeve, Miha Zupančič, vodja
sektorja za gozdarstvo, Janez Zafran,
vodja sektorja za prodajo in logistiko,
Šeherezada Delić, vodja sektorja za
nepremičnine, dr. Robert Robek, vodja
oddelka za gozdno gradbeništvo,
Branko Štunf, vodja PE Ljubljana,
Ernest Ruter, vodja PE Maribor,
Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje,
Tomi Ivanič, vodja PE Postojna, Roman
Zadnik, varstvo pri delu in varovanje,
Suzana Rankov, služba za odnose z
javnostmi, Katarina Stanonik Roter,
služba za odnose z javnostmi.

Fotografija na naslovnici:

Dreamstime

Oblikovanje in prelom:

Salomon d. o. o., Ljubljana

Tisk:

Unitis d. o. o., Postojna

Revija Korenina
je tiskana na recikliranem papirju.

Zaključili smo prvo fazo **organiziranja** lastne gozdne proizvodnje

Tekst:
Roman Jerman

Z začetkom leta 2018 smo v skladu s strateškimi usmeritvami SiDG začeli vzpostavljati gozdno proizvodnjo. Osnovna vodila za vzpostavitev gozdne proizvodnje so temeljila na strokovnosti, racionalnosti in učinkovitosti, pričakovani stroškovni vzdržnosti z uresničevanjem pravil varnega dela ter poštenega plačila v zadovoljstvo vseh zaposlenih.

S prenosom gozdarske dejavnosti iz družbe Snežnik smo najprej oblikovali lastno proizvodnjo na področju PE Kočevje, z dodatnimi zaposlitvami in nabavami nove mehanizacije pa še na področju PE Maribor. Za prenovo in razširitev gozdne proizvodnje smo v nakup kompleta za strojno sečnjo Ponsse, žičnice Syncrofalke, dveh zgibnih traktorjev Bijol in pet prilagojenih traktorjev Valtra investirali 2,12 milijona evrov. Za nakup osem gozdarskih kamionov Man s hidravličnimi nakladalniki ter treh vlačilcev Mercedes smo porabili dodatnih 1,73 milijona evrov.

Umeščanje in organiziranje gozdne proizvodnje v proces sanacije vetroлома na področju PE Kočevje se je zaradi narave dela izvršilo brez večjih težav. Delavci, ki so pred tem na Snežniku delali kot profesionalni gozdni delavci, so svoje delo dobro poznali in so se ga lotili zelo odgovorno. Poseben izziv so predstavljali zaposlitev dodatnih gozdnih delavcev in voznikov tovornjakov tekom leta, zamenjava stare in iztrošene mehanizacije, nabava novih strojev in mehanizacije ter usposabljanje zaposlenih.

Iz Snežnika je na našo družbo prešlo šestindvajset delavcev. Hkrati s prenosom zaposlenih smo tudi odkupili pripadajočo mehanizacijo za izvajanje gozdne proizvodnje in prevoze. S tem prenosom smo odkupili pet prilagojenih kmetijskih traktorjev, štiri zgibnike ter štiri kamione s priklopnikom oziroma polpriklopnikom z nakladalno napravo.

Pri zaposlovanju smo posebno pozornost posvetili iskanju usposobljenega kadra, predvsem v segmentu upravljalcev specialnih gozdarskih strojev, strojne sečnje, upravljanja žičnice in voznikov kamionov. Pri zaposlovanju na območju PE Maribor smo v prvi fazi objav prostih delovnih mest naleteli na nekaj težav. Kljub optimistični oceni kandidati niso izkazali interesa za zaposlitev. Ugotovili smo, da kandidati niso zaupali objavljenim pogojem, tako da nam je uspelo zaposliti sode-

DELO PODREJENO SANACIJI VETROLOMA

Zaposlitev proizvodnih zmogljivosti na območju obeh poslovnih enot je bila lani podrejena sanaciji vetroлома ter sanaciji žarišč lubadarja. Zaradi snežnih padavin je bilo v začetku leta skoraj dva meseca in pol nemogoče izvajati sanacijska dela v gozdu. V tem času se je posebna pozornost posvetila vzpostavljanju prevoznosti gozdnih prometnic. ZGS je zaradi izvedbe varstveno-sanacijskih del izdajal odločbe v prvi polovici leta. Družba je zaradi kratkih izvedbenih rokov sledila izdaji odločb z oddajo del izvajalcem tako, da je bilo zaposlovanje dodatnih lastnih proizvodnih zmogljivosti vezano le še na sanacijske odločbe. Objekti so imeli praviloma majhne količine in kratke roke izvedbe, zato se je bilo nemalokrat nemogoče posebej posvečati optimalni pripravi delovišč in organiziranju zaposlovanja prostih proizvodnih zmogljivosti.

POSLOVNA ENOTA KOČEVJE

Na Poslovni enoti Kočevje smo zelo uspešno zaključili leto 2018. Posekali in spravili smo skoraj 632.000 neto m³ lesa. Od tega smo ga z lastnimi zmogljivostmi spravili 35.000 m³. Čez leto je na naši enoti delalo 22 strojev strojne sečnje in več kot 80 klasičnih skupin. V poseku so močno prevladovali iglavci, ki so predstavljali kar 87 odstotkov poseka. Listavcev je bilo samo 13 odstotkov ali 85.000 m³. Učinki oddajnikov in vodij gozdnih obratov so bili zelo veliki, verjetno na zgornji meji zmogljivosti (od 14.000 do 35.000 m³ na oddajnika).

Povprečen strošek proizvodnje je znašal 21,39 evra/m³. V gojitvena in varstvena dela ter dela za zagotavljanje ekoloških in socialnih funkcij smo vložili 540.000 evrov. Zgradili in rekonstruirali smo za 158.000 evrov vlak, medtem ko smo za odpravo poškodb na gozdnih prometnicah po odvozu lesa porabili 315.000 evrov. Stroški transporta so znašali 720.000 evrov. V teh številkah niso zajeti stroški lastne gozdne proizvodnje.

V začetku leta 2019 smo zaključevali še vetrolom iz leta 2017 in oktobrski vetrolom iz leta 2018. Na poslovni enoti smo začeli tudi redne sečnje, predvsem na področju OE

lavce na delovnih mestih žičničarjev šele proti koncu leta. Dve skupini za traktorsko spravilo na področju PE Maribor pa smo oblikovali šele v začetku letošnjega leta.

Lani smo z odhodom ene skupine ter z dodatnimi zaposlitvami razpolagali s 24 delavci na klasičnem poseku in spravilu s traktorji, dva delavcema na žičnici in tremi delavci na strojni sečnji ter enim delavcem v okviru strojne sečnje za izvedbo predsečnje. Skupaj smo tako v neposredni gozdni proizvodnji konec lanskega leta zaposlovali 30 delavcev. Poleg tega v oddelku gozdne proizvodnje delamo še trinajst voznikov kamionov, štiri delovodje, sodelavka za administrativna dela in vodja oddelka.

Oddelak gozdne proizvodnje tako obsega:

- osem skupin za posek in spravilo s traktorji,
- eno skupino za delo na strojni sečnji,
- eno skupino na žičnici,
- deset gozdarskih kamionov z nakladalno napravo,
- tri kamione vlačilce,
- tri delovodje na segmentu priprave dela in organizacije gozdne proizvodnje,
- enega delovodjo za pripravo in razporejanje transportnih enot.

Teritorialno je večina proizvodnih zmogljivosti zaposlenih na PE Kočevje. Na področju PE Maribor nam je lani uspelo organizirati proizvodnjo in delo za skupino z žičnico ter dva kamiona. Delovodska dela je prevzel kolega Jure Kumer, ki smo ga razporedili z drugega delovnega mesta znotraj SiDG, predvsem zaradi poznavanja specifične problematike in delovnih izkušenj pri načrtovanju in vodenju del z gozdarsko žičnico.

Letos je ena od bistvenih nalog vzpostaviti sistem nagrajevanja delavcev v gozdni proizvodnji po opravljeni količini dela. V sodelovanju z Gozdarskim inštitutom Slovenije smo pripravili izhodišča in podlage za obračunavanje normativov, ki bodo podlaga za obračun prejemkov. Druge naloge, ki jih je treba opraviti, so predvsem vzpostavitev sistema spremljave gozdne proizvodnje, spremljanje in obvladovanje stroškov, kakovostna priprava delovišč, oblikovanje kriterijev za izbor delovišč za strojno sečnjo ...

Z ustreznim zajemom proizvodnih informacij, njihovo analizo, oblikovanjem primernih zaključkov in ustreznimi organizacijskimi ukrepi, optimiranjem proizvodnje na vseh segmentih in uvajanjem novega sistema nagrajevanja delavcev ocenjujemo, da bomo uspešno in racionalno izvajali proizvodni proces.

Ob tej prilležitosti bi se rad zahvalil mojima dvema predhodnikoma **Janezu Levstku** in **Damjanu Južničju**, ki sta bistveno pripomogla h gladkemu prenosu in umeščanju gozdne proizvodnje v naši družbi ter k uspešni izpeljavi vseh aktivnosti pri nabavi nove mehanizacije.

POSLOVNA ENOTA LJUBLJANA

Sanacijo vetroloma iz leta 2017 smo na naši poslovni enoti zaključili že septembra lani. Zadnja je bila zaključena sanacija vetroloma na območju GGO Nazarje, kjer smo se morali z največjim lastnikom na tem območju, Metropolitano Ljubljana, uskladiti glede koordiniranega izvajanja sečnje z žičnimi žerjavi. Proti koncu leta 2018 in v začetku leta 2019 smo začeli z intenzivnimi rednimi sečnjami. Osredotočili smo se na sečnjo v deloviščih, kjer so bile načrtovane zimske sečnje in prevladujejo listavci oziroma buke.

V jesenskem in zimskem času smo dali poseben poudarek tudi izvedbi negovalnih in varstvenih del. Lani smo izvedli vsa načrtovana negovalna in varstvena dela, ki niso bila vezana na sečnje. Obseg vlaganj v gojenje in varstvo gozdov je na poslovni enoti Ljubljana velik, saj so žledolom, gradacija podlubnikov in vetrolom v zadnjih petih letih povzročili veliko škode. Na območju GGO Ljubljana je tako obseg vlaganj v gojenje in varstvo gozdov lani dosegel skoraj 10 evrov/m³ posekanega lesa. Konec leta 2018 in v začetku leta 2019 so se na naši poslovni enoti zgodile organizacijske in kadrovske spremembe. Z novo sistematizacijo se je tako spremenila organizacijska struktura. Zaradi velikosti in raznolikosti PE Ljubljana, ki obsega celotni osrednji del Slovenije od Triglava do Sotle, se je tako število gozdnih obratov povečalo s šest na sedem. Prvotne meje gozdnih obratov so se nekoliko spremenile. Nastal je nov gozdni obrat Laško, katerega vodenje je prevzel **Boštjan Rozman**, do nedavnega pomočnik vodje PE za logistiko. Gozdni obrat Laško ima sedež v prostorih družbe SiDG na Drogenikovi 12 v Šentjurgu, geografsko pa obsega gospodarjenje z

gozdovi na območju treh GGO - Ljubljana, Brežice (gozdni predel Jahtne) in večji del GGO Celje (gozdni predel od Vranskega, prek Marije Reke, Jurkloštra in Planine do Loke pri Žusmu).

V tem času so se zgodile še tri kadrovske spremembe, in sicer:

- Delo pomočnika vodje PE za logistiko je prevzel **Matija Špacapan**, ki je pred tem uspešno vodil gozdni obrat Ljubljana.
- Prosto delovno mesto vodje gozdnega obrata Ljubljana-Kranj je prevzel **Luka Seidl**. Tudi novi vodja ima iz prejšnje službe bogate izkušnje in znanja.
- Novembra se je novim službenim izzivom naproti podal oddajnik **Toni Dimnik** in se zaposlil pri izvajalskem podjetju, tako da z njim poslovno še vedno sodelujemo. Njegovo mesto smo zelo hitro zapolnili z izkušenim kolegom s področja oddaje gozdnih lesnih sortimentov **Frančiškom Bračičem**.
- Marca nas je zapustila **Anka Stopinšek**, ki se je zaposlila bližje kraju bivanja. Naloge poslovne sekretarke je prevzela dosedanja administratorka **Urška Sirknik**.

Naj omenim še, da so na Verdu februarja padla suha drevesa na železniško infrastrukturo. Zadevo smo si skupaj s predstavniki SŽ ogledali na terenu in pri ZGS podali zahtevo za izdajo odločb za posek dreves, ki so potencialno nevarna, da padejo na železniško infrastrukturo. Takoj smo začeli iskati usposobljene izvajalce za sečnjo in izdelavo nevarnih dreves. Postopek izvedbe bomo začeli aprila.

Tekst: Branko Štunf, vodja PE Ljubljana

ZGS Novo mesto. Po zadnjih podatkih smo na območju Kočevja posekali 730.000 bruto m³ vetroloma, na območju Novega mesta pa še skoraj 49.000 m³. V strukturi sanitarne sečnje vetroloma z 92 odstotki prevladujejo iglavci (večino predstavlja smreka). Dela na vetrolomu zaključujemo, ostalo nam je le še okoli 1.500 m³ na platoju GGE Stojna (cca. 1.500 m³), kjer gre v glavnem za jelko in visoko nadmorsko višino. Naj izpostavim, da smo za hitrejšo realizacijo sanitarnih odločb delali tudi ob sobotah in podaljševali delavnice.

V prvih dveh mesecih leta 2019 smo zahvaljujoč zelo ugodnemu vremenu naredili čez 100.000 neto kubikov in imamo povprečne zaloge na kamionskih cestah med 20.000 in 25.000 m³. Trenutno se namreč srečujemo z velikimi težavami pri odvozu gozdnih lesnih sortimentov, predvsem listavcev. Uspelo nam je prodati tudi gozdne lesne sortimente iz začasnih skladišč, ki smo jih zaradi velikih količin sanitarne sečnje oblikovali lani.

Do zdaj smo od ZGS dobili tudi za 11.000 m³ bruto odločb sanitarne sečnje zaradi napada podlubnikov. Odločbe smo oddali na razpis prek javnih naročil male vrednosti, z glavnino pa se v zakonsko določenih rokih ukvarjajo naše skupine.

SiDG

Slovenski Državni Gozdovi

Letos nas čaka velik zalogaj gozdnogojitvenih in varstvenih del. Zelo veliko je vlaganj v gozdove prek sadnje. Za sadnjo je predvidenih 182.000 kosov sadik, ki bodo sofinancirani iz evropskih sredstev za ujme (83 hektarjev). Od tega bomo tretjino posadili v spomladanskem času.

Zastavili smo si tudi več vlaganj v spodbujanje socialnih funkcij gozda. Med drugim bomo izpeljali naslednje projekte: postavitve portala na vhodu v pragozd Rajhenav, dan odprtih vrat gozdne proizvodnje, ki bo 23. maja v bližini Kočevja, dela okoli pragozda Krokra, čiščenje pešpoti in postavitve učnih tabel ...

Tekst: Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje

POSLOVNA ENOTA MARIBOR

Že so za nami prvi trije meseci leta 2019. Dokaj ugodne vremenske razmere pozimi so omogočile nadaljevanje intenzivne sanacije posledic zadnjega vetroloma iz leta 2018 in zaključevanje sanacije posledic vetroloma, ki je gozdove prizadel konec leta 2017.

Tako kot vsako leto so ob prvih otoplitvah v februarju občine že omejele promet vozil z večjo osno obremenitvijo na lokalnih in gozdnih cestah. To velja predvsem za območje Koroške in Dravske doline. Te omejitve prevozov in s tem tudi proizvodnje predstavljajo vsako leto večjo težavo in ob neugodnih vremenskih razmerah lahko trajajo tudi do konca aprila. Kljub tem težavam smo v prvih treh mesecih z našega območja odpremili 60.000 m³ gozdnih lesnih sortimentov. Žal so se zaradi težav z odvozom povečale tudi zaloge na kamionskih cestah.

Januarja smo prvič sodelovali na 13. licitaciji vrednejšega lesa v Slovenji Gradcu. Iz poslovnih enot Maribor in Ljubljana smo pripeljali dobrih 53 m³ lesa hrasta, macesna in gorskega javorja. Večji del teh sortimentov smo uspešno prodali, zato velja sodelovanje v prihodnjih letih nadaljevati.

V Pomurju smo jeseni intenzivno sodelovali z Zavodom RS za varstvo narave pri pripravi projekta Obnovitev mokrotnih habitatov ob Muri – Natura Mura. V projektu bomo sodelovali kot partner. To je kohezijski projekt, v katerem bomo z evropskimi sredstvi obnovili pomembne habitate mokrišč na površini 28 hektarjev in vzpostavili nasade ustreznih habitatnih tipov. V projektu bomo uporabili tudi eksperimentalne in inovativne metode naravnega pomlajevanja.

Tekst: Ernest Ruter, vodja PE Maribor

POSLOVNA ENOTA POSTOJNA

Na poslovni enoti Postojna so začetek leta zaznamovale za dela v gozdovih zelo slabe vremenske razmere, še posebej na nadmorskih višinah nad 800 metrov. Izmenjevanje snežnih in deževnih razmer ter daljšega obdobja s poledenelimi cestami, zaradi česar je tudi kateri od kamionov naših kupcev končal izven gozdne ceste ali celo prevrnjen, je za dlje časa ohromilo normalno izvajanje proizvodnje in odvoza lesa iz gozda. Takšne razmere so zato podaljšale nujno zaključevanje sanitarnih sečenj po vetrolomu s konca leta 2017.

Ker sanacije posledic vetroloma, ki je najhuje

prizadel gozdnogospodarski enoti Snežnik in Leskova dolina, še nismo zaključili, je bilo treba nujno podaljšati zaporo državne gozdne ceste Grda draga–Pudob, ki je glavna izvozna povezava iz tega območja. Ob podpori oddelka za gozdno gradbeništvo smo zaporo uspešno podaljšali do polovice leta 2019 in se tako izognili sicer neizbežnim kaznim ter prepovedi izvajanja izvoza lesa s strani inšpektorata za ceste.

V tem obdobju smo prejeli tudi večje število odločb za sanitarno sečnjo za podlubnike, pri čemer nam je uspelo prek javnih naročil male vrednosti oddati vse tiste odločbe, ki so imele krajše roke izvedbe.

Poleg sanitarnih odločb smo prejeli izjemno veliko odločb za zamujena negovalna dela, ki so se v obdobju po žledolomu leta 2014 zaradi velikih količin nujnih sanitarnih sečenj izvajala samo v manjšem obsegu. Prav tako smo pred kratkim prejeli vse po planu predvidene odločbe za pripravo tal in spomladansko sadnjo. V večini primerov gre za sadnjo v okviru evropskih sredstev, manjši delež pa je sadnje, subvencionirane iz nacionalne sheme.

Že omenjene neugodne vremenske razmere so upočasnile dinamiko odvoza, a odvoz lesa s kamionskih cest kljub temu poteka z normalno dinamiko. Pri tem je treba omeniti tudi zaključek uporabe začasnega skladišča v Prestranku, kjer nam je uspelo do začetka leta prek licitacij prodati še zadnje količine lesa, ki je bil tja pripeljan lani, z namenom hitrejša dinamike odvoza s kamionskih cest.

Na kadrovskem področju smo uspešno nadomestili poslovno sekretarko, zaradi porodniškega dopusta jo je za določen čas enega leta nadomestila **Sandra Blažek**. Prav tako smo v soglasju z vodstvom družbe izpeljali dve prerazporeditvi z delovnega mesta odpremnika na delovno mesto vodje gozdnega obrata. S tem smo pridobili dva nova gozdna obrata, in sicer obrat Sežana, ki ga vodi **Andrej Lumbar**, ter obrat Gorica, ki ga vodi **Robert Širok**. Poudarek pri obeh obratih je poleg gozdne proizvodnje predvsem na reševanju nepremičninske problematike teh dveh območij, ki zaradi svoje specifičnosti zahtevata poseben pristop.

V prvi polovici januarja smo zaključili sodelovanje še z zadnjima za določen čas zaposlenima odpremnikoma. Razmere glede odvoza gozdnih lesnih sortimentov namreč niso bile več tako problematične.

Z začetkom aprila se bo sedež naše poslovne enote preselil v nove prostore, in sicer na naslov Tržaška cesta 61 v Postojni.

Tekst: Tomi Ivanič, vodja PE Postojna

ZGS bi ob ujmah moral prisluhnniti tudi predelovalcem listavcev

Pogovor: Suzana Rankov
Foto: Marušič, d. o. o.

Ste med največjimi predelovalci bukove hlodovine v Sloveniji. Koliko m³ je predelate na leto? Se vam skozi leta predelava količinsko povečuje?

Količina predelane hlodovine se je vsa ta leta povečevala in se ustallila pri 28.000 do 30.000 m³ na leto. Ocenjujemo, da je to neka optimalna količina. Zdaj poskušamo iz te količine pridobiti višjo dodano vrednost.

Koliko prihodkov ustvarjate na leto in koliko ljudi trenutno zaposlujete?

Število zaposlenih se je z leti in optimizacijo proizvodnje ustalilo. Trenutno je v podjetju zaposlenih 51 delavcev in po potrebi do 25 zunanjih sodelavcev. Lani smo ustvarili 4.800.000 evrov prihodkov.

Kdo so vaši glavni kupci? Kolikšen del proizvodnje izvozite?

Ključni trg za naše proizvode predstavlja pohištvena industrija v zahodni in vzhodni Evropi. Tretjina proizvodnje gre v izvoz na trge zunaj Evropske unije. Domači trg predstavlja zanemarljiv delež prodaje.

Za vašo proizvodnjo je značilno, da se celoten postopek izdelave elementa – od razreza hlodovine do nastanka lesenega elementa – odvija v vašem podjetju. Zakaj je to pomembno?

To je zaključen proces od hloda do elementa. Na takšen način optimiziramo stroške proizvodnje. Proizvodi imajo nizko dodano vrednost, zato proizvodnja ne dopušča dodatnih transportnih stroškov. Poleg tega tako lažje nadziramo kakovost svojih proizvodov ter se hitreje odzivamo na povpraševanja in zahteve trga.

Vaša posebnost je tudi naravno sušenje, ki je mogoče zaradi kraške burje. Koliko si lahko dejansko pomagate z naravo? Verjetno brez sušilnic vseeno ne gre. Kakšne so razlike med lesom, ki je sušen na zraku, in tistim, ki pride iz sušilnice?

Od samega začetka nam je narava s kraško burjo veliko pomagala. To ocenjujemo kot prednost pri sušenju desk za določene kupce, ki izdelujejo krivljene elemente za po-

Podjetje Marušič, d. o. o., iz Opatjega sela je uspešno družinsko podjetje, specializirano za izdelavo bukovi elementov za pohištvo. Njegovi lastniki nadaljujejo tradicijo obdelave lesa, ki seže v leto 1903. Njihova glavna dejavnost je razrez bukove hlodovine v elemente in njihovo sušenje. »Naši glavni proizvodi so bukovi elementi različnih dolžin in širin, ravni, krivi elementi ter elementi, ki so rezani za krivljenje. Nekaj malega pa tudi skobljamo. Les za kurjavo in žagovina sta samo stranski proizvod ob izdelovanju elementov,« je pojasnil direktor in eden od lastnikov Dimitrij Marušič.

hištvo. Tudi proces sušenja v sušilnicah se zaradi burje odvija hitreje. Če želimo konkurirati na trgu, pa brez sušilnic ne gre. Umetno sušenje lesa je stabilnejše. Lesu povečamo stabilnost, biološko odpornost, mehanske lastnosti, zmanjšamo težo ... Sušenje je tudi z vidika stroškov pomemben del v procesu predelave in obdelave lesa, ker je časovno krajše v primerjavi z naravnim sušenjem ter posledično zmanjšuje stroške.

Na kakšen način sledite sodobnim trendom v proizvodnji lesenih izdelkov?

Sodobnim trendom v proizvodnji lesenih izdelkov je zelo težko slediti. Potrebna so velika vlaganja. Mi investiramo z lastnimi sredstvi ter posojili SID banke in Slovenskega podjetniškega sklada. Na različne razpise za

nepovratna sredstva ne kandidiramo, ker ne ustrezamo razpisanim kriterijem. Naše mnenje je, da so razpisi za nepovratna sredstva nepotrebni. Naloga države mora biti pripraviti konkurenčno podjetniško okolje in moderno zakonodajo, za ostalo pa smo odgovorni podjetniki sami.

Vaši izdelki imajo certifikat FSC, ki pomeni zagotovilo, da les prihaja iz gozdov, s katerimi se gospodari trajnostno. Ali z naraščanjem ekološke zavesti narašča tudi zavedanje pri vaših kupcih o pomenu takšnih certifikatov? V kolikšni meri vam takšen certifikat pomaga v primerjavi s proizvajalci iz vzhodnoevropskih držav ali z Daljnega vzhoda, ki ponujajo cenejše proizvode?

Del naših kupcev zahteva certifikat FSC. Opažamo, da se pri kupcih povečuje ozaveščenost glede ravnanja z gozdovi. Problem pa nastaja, ker imamo v Sloveniji hlodovino s certifikatom FSC večinoma iz državnih gozdov, medtem ko ostali dobavitelji certifikata nimajo. To pomeni, da takšnih izdelkov vsem našim kupcem včasih ne moremo omogočiti. Med zasebnimi dobavitelji hlodovine je pogostejša uporaba certifikata PEFC, zato smo se

deloma prisluhniti predelovalcem listavcev. Z ustavitvijo redne sečnje smo se namreč predelovalci listavcev znašli v velikih težavah. Stanje na trgu pa je bilo še hujše, saj so se ti izredni dogodki vrstili kar pet let zapored.

Kakšen je po vašem mnenju potencial predelave bukovine v Sloveniji glede na dolgoročno naraščanje deleža hlodovine bukve?

odločili, da ga pridobimo. Ta je bolj prepoznan v nemško govorečih deželah, v večjem delu sveta ni uveljavljen. Vsi resni proizvajalci z vzhoda so FSC-certificirani in pri nabavi zahtevajo certifikat. Na tem področju bi morala Slovenija narediti korak naprej.

Kako ocenjujete razmere na trgu v času velikih ujm, ki večinoma prizadenejo iglavce, zaradi česar dobava listavcev močno niha?

Zaradi velikih ujm od leta 2014 do 2019 smo imeli velike težave tako pri nabavi hlodovine kot pri njeni ceni, ki je strmo naraščala. Zavedamo se, da je v takem primeru sanacija poškodovanih gozdov na prvem mestu. Vendar bi Zavod za gozdove Slovenije moral vsaj

ske hlodovine in hlodovine oziroma goli za energetske potrebe zelo približale. Ocenjujem, da bomo predelovalci žagarske hlodovine bukovine tudi dolgoročno izpostavljeni cenovnim nihanjem. Po drugi strani pa cene elementov ne sledijo cenam hlodovine.

Ali in pod kakšnimi pogoji bi se v Sloveniji spet lahko vzpostavila некоč močna pohištvna industrija?

Področja pohištvne proizvodnje ne poznam dovolj. A po mojem mnenju za proizvodnjo v velikem obsegu v Sloveniji ni zanimanja in ne pogojev. Ena večjih težav je pomanjkanje delovne sile na splošno. So pa velike trgovske verige vzpostavile izdelavo pohištva v več državah, na primer v Bosni in Romuniji. Verjetno smo pravi čas že zamudili, ko so se pri nas razkrajala velika podjetja in nismo poiskali svoje priložnosti.

Ste družinsko podjetje. Več rodov vaše družine se je v Opatjem selu več kot 100 let ukvarjalo z obdelavo lesa. Kako vam uspe ohranjati to tradicijo? Koliko generacij je danes vključenih v delovni proces? Ali drži, da tudi vaš oče, g. Kazimir, še vedno pomaga tudi v proizvodnji? Kako na drugi strani

prepričate otroke, da za poklicno pot izberejo domače podjetje?

Z lesom je naša rodbina nepretrgoma povezana že več kot stoletje. Tradicija sega v leto 1903, ko je naš praded Karol Jelen odprl lesno dejavnost - sodarstvo. Dvajseto stoletje je bilo na Primorskem zelo burno. Obrt se je prvič prekinila zaradi prve svetovne vojne. Sledila sta še obdobje fašistične Italije, ki Slovencem ne v narodnem ne v gospodarskem pogledu ni bila naklonjena, in druga svetovna vojna. Leta 1947, pred priključitvijo Primorske k Jugoslaviji, so poslovni partnerji iz sosednje Furlanije pradedu Karla nagovarjali, da bi obrtno dejavnost preselili v Italijo. Odločil se

je, da ostane v domačem kraju, čeprav je to pomenilo, da je moral zapreti dejavnost. Na to dejanje pradedu Karla smo zelo ponosni. Podjetje, kot je danes, pa je zrastle na temeljih bičarske delavnice Kmetijske zadruge, ki je leta 1965 šla v likvidacijo. V tistem času je ded Just Marušič od zadruge odkupil stroje in zaloge. Od takrat obrtna delavnica oziroma podjetje deluje neprekinjeno. Njegov sin Kazimir z ženo Bernardo je nasledil delavnico in razširil obrtno dejavnost. Zahvaljujoč dolgoletnim izkušnjam in znanju o lesu, ki je več rodov prehajalo z očetov na sinove, se je povpraševanje po naših proizvodih povečevalo. Tako je bilo leta 1989 ustanovljeno podjetje Marušič, d. o. o. Oče Kazimir je še vedno dejaven v podjetju. Sodeluje pri pomembnih odločitvah. Njegova mnenja nam zaradi dolgoletnih izkušenj veliko pomenijo, po svojih močeh pa sodeluje tudi pri proizvodnji. Sedanji lastniki Dimitrij, David in Miloš imamo tudi otroke. Nekateri so še osnovnošolci, drugi študentje, nekateri že zaključujejo študij. Po svojih močeh ter znanjih se počasi vključujejo v podjetje, kažejo zanimanje. Naša želja je, da bi se tradicija nadaljevala in razvijala, saj bi bila to že peta generacija.

V čem je prednost družinskih podjetij?

Živimo na Krasu, kjer se samo od kmetijstva v preteklosti ni dalo preživeti. Ljudje so iskali priložnosti za preživetje v obrtnih dejavnostih. V Opatjem selu sta se skozi zgodovino razvili kamnoseška in sodarska obrt ter seveda izdelava lesenih bičevnikov za živino in konje, po katerih je bilo Opatje selo prepoznavno po celotnem avstro-ogrskem cesarstvu in kasneje v Jugoslaviji. Prav gotovo so v preteklosti naravne danosti nekega kraja ali pokrajine vplivale na razvoj specifičnih dejavnosti. Ko pa se v družini uveljavi neka obrt ali dejavnost, nekateri družinski člani najdejo svoje mesto v podjetju in vodijo dejavnost naprej. Iz zgodovine vemo, da so tudi nekatere danes velike korporacije nastale iz majhnih družinskih delavnic.

Kakšni so načrti vašega podjetja za prihodnost?

V preteklih letih smo uredili razrez hlodov, sušenje in ogrevanje. Veliko smo vložili tudi v izgradnjo hidrantnega omrežja. Po celotnem kompleksu imamo vzpostavljeno interno optično omrežje. Naše prihodnje investicije se bodo nanašale na avtomatizacijo proizvodnje. Tako načrtujemo povečanje zmogljivosti in produktivnosti proizvodnih procesov. Avtomatizacija strojev, naprav in proizvodnih obratov bi močno izboljšala konkurenčnost na mednarodnih trgih. Priložnost se ponuja tudi v smeri finalizacije polproizvodov. Potrebe po investicijah so velike. Delamo po svojih zmožnostih ter kljub težavam zremo optimistično v prihodnost. Vlaganje v razvoj ni enkratni dogodek, je proces.

Kaj bo prineslo uresničevanje ciljev podnebne politike?

Tekst: mag. Janez Zafran

Spremenjene podnebne razmere že vidno vplivajo na gozd. Višje temperature, manjše količine padavin in na splošno pogostejši ekstremni vremenski pojavi ustvarjajo vedno težje in manj predvidljive pogoje za gospodarjenje z gozdovi. Podnebne spremembe prav zaradi dolgega življenjskega cikla dreves še zlasti močno vplivajo na gozdne ekosisteme. Nujno in smiselno prilagojeno gospodarjenje z gozdovi je treba zato načrtovati dolgoročno ter pri tem upoštevati scenarije podnebnih sprememb in določiti ukrepe, s katerimi v največji možni meri zmanjšujemo negotovost prihodnjega razvoja gozdov.

Spreminjanje lesne zaloge gozdov ima izjemno velik vpliv na nacionalne bilance izpustov oziroma ponorov toplogrednih plinov. Na podlagi preteklih podatkov o gibanju lesne zaloge v slovenskih gozdovih lahko ugotovimo, da je povečevanje lesne zaloge in s tem ponor CO₂ do zdaj obsegal kar tretjino do polovico vseh emisij v Sloveniji (emisije, povzročene v industriji, prometu, kmetijstvu ...). Zaradi tako velikega in pomembnega vpliva se sektor gozdarstva vse bolj intenzivno vključuje tudi v okvir podnebne in energetske politike Slovenije in zlasti EU.

Vloga v podnebni politiki

Gozdovi in gozdarstvo se v podnebno politiko vključujejo prek t. i. sektorja rabe tal, spremembe rabe tal in gozdarstva, ki ga s kratico poimenujemo LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry). Vključitev sektorja LULUCF v podnebne in energetske politike EU do leta 2030 naj bi zagotovila skupen okvir za vprašanje, kako lahko sektor in s tem tudi gozdarstvo prispevata k doseganju skupnega cilja EU za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov na območju EU za vsaj 40 % do leta 2030 (v primerjavi z letom 1990) in cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 30 % v sektorjih, ki niso vključeni v t. i. sistem EU za trgovanje z emisijami.

Gozdovi ne občutijo le vplivov podnebnih sprememb, temveč imajo tudi ključno vlogo pri njihovem blaženju. Sposobnost gozda, da veže ogljik v biomaso in tla, omogoča možnost ponovnega odvzema (ponora) emisij CO₂ iz ozračja. Delovanje gozda kot ponora CO₂ iz ozračja je seveda zagotovljeno le v primeru, da so v gozdu ustvarjeni pogoji za akumulacijo lesne zaloge (biomase). Lesna zaloga se v gozdovih povečuje le ob poseku in mortaliteti, ki je nižja od prirastka.

Na prvi pogled vključevanje gozdarstva v nacionalne bilance toplogrednih plinov ne bi smelo biti problematično – s trajnostnim gospodarjenjem zagotavljamo ustrezno gospodarjenje, s posekom, manjšim od prirastka, ustvarjamo ponor CO₂, večja je akumulacija lesne zaloge, večji je tudi učinek gozdov na blaženje podnebnih sprememb. Vendar težava je v podrobnostih!

Poudarek na načrtovanih ukrepih

Uredba LULUCF za določitev priznanega ponora CO₂ v gozdovih določa pravila obračunavanja, ki temeljijo na predpostavki, da se državi članici priznajo le tisti ponori, ki so rezultat neposrednih prizadevanj oziroma načrtovanih ukrepov. Zato je prav za priznanje ponorov v gozdovih predviden poseben obračun, ki bi onemogočil posameznim državam, da bi na nacionalnih bilancah upoštevale celotne ponore

iz gozdov zgolj zaradi naravnih danosti (obsežne površine gozdov v primerjavi s kmetijskimi površinami) in pri tem ne bi izkazovale nobene napore za doseganje teh ponorov. Obračun se tako vrši z določitvijo referenčne vrednosti – povprečne vrednosti dejanskega ponora CO₂, ki pa se državi v obračunih ne prizna kot ponor in se določa kot rezultat naravne danosti, in ne rezultat načrtnih ukrepov. Določitev referenčne vrednosti pa temelji na značilnostih preteklega gospodarjenja z gozdovi v posamezni državi, in sicer konkretno v obdobju od leta 2000 do 2009. Zveni zapleteno, a še hujši je dejanski rezultat in vpliv na prihodnje gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji. Obračun ponorov oziroma emisij bo narejen za obdobji 2021-2025 in 2026-2030.

Naj poskušam način določitve in vpliva referenčne vrednosti nekoliko poenostaviti. Referenčna vrednost pomeni predpisano višino akumulacije lesne zaloge (razlika med prirastkom in posekom), ki se vnaprej določi za posamezno

Država članica EU	„Povprečni letni posek v obdobju 2000-2010 (v 1000 m ³)„	„Povprečni letni prirastek v obdobju 2000-2010 (1000 m ³)„	Delež poseka glede na prirastek
Avstrija	21.504	26.397	0,81
Belgija	3.902	4.600	0,85
Bolgarija	5.897	14.015	0,42
Hrvaška	4.886	8.183	0,6
Ciper	15	43	0,34
Češka	17.158	20.984	0,82
Danska	4.259	5.053	0,85
Estonija	8.804	11.548	0,76
Finska	68.767	87.767	0,78
Francija	55.273	85.228	0,65
Nemčija	93.406	118.654	0,79
Grčija	1.842	4.337	0,42
Madžarska	7.133	9.289	0,77
Irska	3.062	5.642	0,54
Italija	13.460	31.352	0,43
Latvija	13.848	18.075	0,77
Litva	8.334	10.485	0,79
Luksemburg	268	650	0,41
Malta	-	-	0
Nizozemska	1.321	2.567	0,51
Poljska	38.768	65.629	0,59
Portugalska	13.409	19.004	0,71
Romunija	16.054	28.852	0,56
Slovaška	8.752	12.710	0,69
Slovenija	3.060	8.250	0,37
Španija	17.983	33.784	0,53
Švedska	79.900	80.063	1
Združeno kraljestvo	10.637	22.048	0,48
EU 28	521.737	735.208	0,71

Vir: Eurostat 2017

državo in pomeni prag za obračun emisij ali ponorov. Če bo država dosegla še višjo akumulacijo (manjšala posek), bo imela obračunan ponor. Če pa bo sekala več in bo akumulacija lesne zaloge nižja od predpisane, bo imela obračunane emisije. Pa čeprav bo posek v praksi lahko še vedno nižji od prirastka! Sam izračun temelji na višini poseka oziroma dejanski akumulaciji lesne zaloge, dosežene v obdobju od leta 2000 do 2009.

Črni scenarij

Slovenija je prav obdobju 2000-2009 zabeležila najnižje letne poseke (celo najnižje v celotni EU!) v primerjavi z letnim prirastkom. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije je bil v tem času povprečen letni posek okrog 3 mio. m³, letni prirastek pa je znašal 8,2 mio. m³. Tako se je v slovenskih gozdovih ustvarjala letna akumulacija lesne zaloge v višini 5,2 mio. m³. Prav ta akumulacija bi po prvotnem besedilu EU-uredbe postala osnova za določitev referenčne vrednosti. Povedano drugače, letni posek nad 3 mio. m³ po letu 2021 bi za Slovenijo pomenil, da bi sektor gozdarstva v nacionalnih obračunih izkazoval emisije CO₂. Učinek obračunane emisije iz gozdov pa pomeni za državo povsem enak rezultat kot na primer povečanje izpustov v sektorju promet in s tem dodatno finančno breme.

Nacionalni načrt

To je bilo že v času pogajanj za Slovenijo povsem nesprejemljivo. Dosežene so bile določene spremembe in dopolnitve, ki pa verjetno ne bodo v celoti rešile problemov. Dokazovanje, da nenehna akumulacija lesne zaloge v gozdovih ni mogoča in da države z nizkimi poseki v obdobju 2000-2009 ne smejo biti »kaznovane«,

VLADA PRED TEŽKO ODLOČITVIJO

Kako bo v prihodnje postopala slovenska vlada ob sprejemanju novih območnih gozdnogospodarskih načrtov, je težko predvideti. Še zlasti, če bo načrt predvideval višje sečnje, ki bi za Slovenijo pomenile dodatne (obračunane) emisije. Vlada bo imela težko nalogo. Lahko potrdi gozdnogospodarske načrte z višjo sečnjo, ki bi pomenila obračun emisij (tega EU-uredba ne prepoveduje), vendar mora hkrati večje zmanjšanje emisij doseči na drugih področjih – v kmetijstvu, prometu, industriji ... Ima pa seveda tudi drugo možnost: da sečnjo preprosto omeji. Verjamem, da se takšna trditev v letu 2019 sliši skoraj neverjetno!

je sicer obrodilo nekaj sadov, vendar je končni rezultat še vedno nezanesljiv. Slovenija je do konca lanskega leta Evropski komisiji že poslala Nacionalni načrt za obračunavanje emisij in ponorov toplogrednih plinov iz gozdov ter predlog referenčne vrednosti. V tem načrtu se utemljuje posek v višini več kot 7 mio. m³ na leto, kar precej odstopa od »osnovne formule« v uredbi. Nacionalni načrt bodo preverjali strokovnjaki iz posameznih držav in v drugi polovici letošnjega leta lahko pričakujemo konkretnije rezultate. Kakšna bo končna referenčna vrednost, je težko napovedati. Zagotovo pa se prihodnji obseg sečenja ne bo več načrtoval zgolj na podlagi stanja in razvoja gozdov, temveč bosta imela velik vpliv tudi navedena EU-uredba in doseganje podnebnih ciljev.

Zunanja gozdnimi

Tekst: mag. Mitja Piškur

Med največjimi porabniki okroglega lesa so gospodinjstva, ki na leto porabijo več kot milijon m³ lesa za energetske namene. Pri rabah okroglega industrijskega lesa so daleč najpomembnejši žagarski obrati, ki na leto predelajo več kot milijon m³ hlodovine, s tem, da se v zadnjih letih obseg predelave povečuje. Podjetja v industrijah mehanske celuloze, vlaknenih plošč in kemikalij na leto predelajo več kot pol milijona m³ lesa slabše kakovosti in/ali manjših dimenzij.

Rekordi zaradi naravnih ujm

V zadnjih letih so proizvodnjo gozdnih lesnih sortimentov (v nadaljevanju GLS) zaznamovale sanacije škod zaradi ujm (2014 in 2015 – žled; 2015, 2016 in 2017 – gradacija podlubnikov; 2018 – vetrolom), ki so botrovale vrsti rekordov v zgodovini slovenskega gozdarstva. Na primer:

- proizvodnja GLS je leta 2014 prvič presegla 5 milijonov m³;
- proizvodnja GLS iglavcev je leta 2015 prvič presegla 3 milijone m³;
- izvoz vseh vrst GLS je leta 2016 prvič presegel 3 milijone m³;
- izvoz hlodovine iglavcev je leta 2015 prvič presegel 1 milijon m³, leta 2016 je bil rekordnih 1,8 milijona m³;
- zunanjetrgovinski presežek GLS je prvič presegel 2 milijona m³ v letu 2015 in se v letu 2016 povzpel že nad 2,5 milijona m³;
- zunanjetrgovinski presežek hlodovine iglavcev je leta 2016 prvič presegel 2 milijona m³.

Vpliv sprememb v industrijah

Na gibanje zunanjetrgovinskih tokov poleg proizvodnje na eni strani in trga na drugi strani izrazito vplivajo strukturne spremembe v lesnopredelovalnih industrijah v Sloveniji. Zaradi relativne majhnosti Slovenije na zunanjetrgovinske tokove včasih vplivajo tudi spremembe v posameznih podjetjih, nazoren primer je prenehanje proizvodnje kemične celuloze v podjetju VIPAP Videm Krško leta 2006. Do leta 2006 je bila Slovenija pri lesu za celulozo in plošče izrazit neto uvoznik. Že leta 2007 so se razmerja spremenila in od takrat se je zunanjetrgovinski presežek v tej skupini GLS le še povečeval in je v zadnjih letih presegel pol milijona m³. Dejanski presežek je pravzaprav še večji, saj je v zunanji trgovini zaradi podobnosti velik del lesa, ki se deklarira kot les za

trgovina z lesnimi sortimenti

Zunanja trgovina z lesom je zanesljiv pokazatelj dogajanja tako na strani trga kot v proizvodnji in predelavi lesa. Zunanjetrgovinski presežki/primanjkljaji, ki pomenijo razliko med izvozom in uvozom, neposredno pojasnjujejo razmerje med proizvodnjo v državi in rabami lesa. Med rabe lesa spadajo vse vrste predelave lesa v industrijah, raba lesa za energetske namene ter vse druge rabe lesa za domače potrebe.

kurjavo, dejansko namenjen industrijam (na primer v Italiji).

Drug primer vpliva sprememb v industriji na zunanjetrgovinske tokove je povečanje kapacitet in proizvodnje mehanske celuloze, zaradi česar se je ob pomanjkanju količin brusnega lesa iz proizvodnje v Sloveniji v zadnjih letih izrazito po-

večal uvoz tega sortimenta (nad 100.000 m³/leto), ki izvira predvsem iz Avstrije.

Prevladujoč avstrijski vpliv

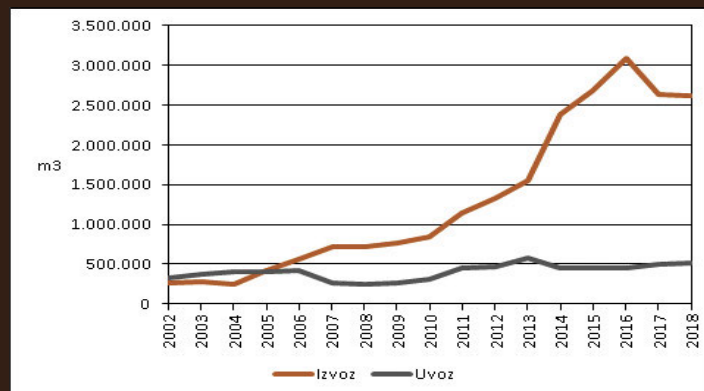
Izvoz v zadnjih letih nedvoumno dokazuje prevladujoč vpliv Avstrije na cene hlodovine iglavcev v Sloveniji, saj se je več hlodovine izvozilo v

Avstrijo kot predelano v Sloveniji. Posledično to tudi pomeni, da se zadnja leta večina hlodovine iglavcev proda končnim kupcem po kakovostnih razredih in pravilih, kot veljajo v Avstriji. Poudariti je treba, da veliki zunanjetrgovinski presežki ne pomenijo nič drugega, kot da je lesa na trgu dovolj (ponudba močno presega domače povpraševanje) in da prodaja poteka v skladu s pravili prostega pretoka blaga in storitev ter ekonomskimi interesi prodajalcev lesa. Vendar je zaslepljenost z izvoznimi priložnostmi lahko tudi dvorezen meč, ki dodatno z nacionalnega vidika ni najbolj optimalen. Dvoreznost take strategije se že kaže pri težavah nekaterih izvoznih podjetij pri prodaji v Italijo (za les slabše kakovosti v industrijah lesnih kompozitov) in Avstrijo (za hlodovino iglavcev), saj je zaradi sanacije škod zaradi ujm in predvidene nadaljnje gradacije podlubnikov situacija na trgu v določenih evropskih državah povsem spremenjena in daleč od normalnosti, kot je bila v preteklosti. Večina lesa, ki se izvozi, izvira iz zasebnih gozdov, prodaja se izvaja bolj ali manj prek specializiranih trgovskih podjetij.

Izgubljeni kubični metri

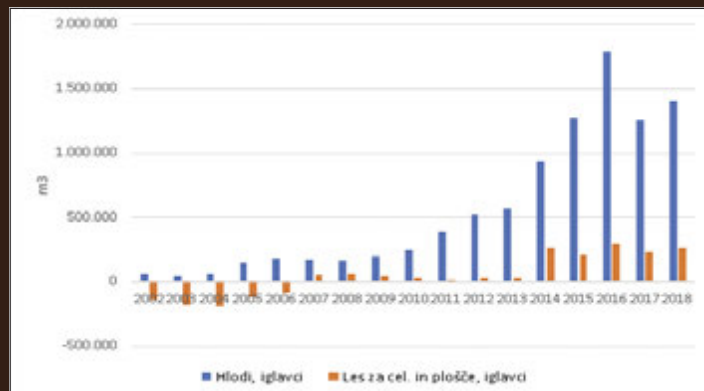
Zanimiv – in zaradi kompleksnosti premalo poznan – je še vidik nacionalnega doseganja okoljskih ciljev, vezanih na zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, kjer je v sektorju Raba tal, spremembe rabe tal in gozdarstvo (LULUCF) pomemben gradnik gozdarstvo, ki pa zajema tudi spremembe zaloga ogljika v lesnih izdelkih. In kako lahko predelava lesa iz slovenskih gozdov pripomore k doseganju okoljskih ciljev in mednarodnih zavez? Pri obračunavanju emisij in ponorov toplogrednih plinov se pri lesu upošteva sprememba zaloga »primarnih« proizvodov (žagan les, lesni kompoziti, papir in karton), ki so bili proizvedeni iz GLS, ki izvirajo iz države. Na ta način je vsak m³, ki se nepredelan izvozi, »izgubljen«, saj se po pravilih upošteva, kot da bi se ves ogljik, ki je v lesu, sprostil v atmosfero kot CO₂. Učinek za državo je slabši, kot če bi ga uporabili za energetske namene, saj bi se v tem primeru posredno upoštevala substitucija fosilnih goriv. Ker SiDG, d. o. o., večino lesa proda podjetjem v industrijah v Sloveniji, neposredno pozitivno vpliva na nacionalne obračune emisij in ponorov toplogrednih plinov.

Izvoz in uvoz okroglega lesa

Vir osnovnih podatkov SURS; analiza in obdelava podatkov M. Piškur

Zunanjetrgovinska bilanca pri okroglem lesu iglavcev

Vir osnovnih podatkov SURS; analiza in obdelava podatkov M. Piškur

Skupaj s prostovoljci smo **več kot 10.000 dreves**

V soboto, 6. aprila, smo na petih lokacijah po Sloveniji uspešno izvedli prostovoljsko akcijo »Pomladimo gozdove 2019«. Udeležba je presegla vsa naša pričakovanja. Skupaj nas je sadilo več kot 670, medtem ko se je lanske prve akcije pogozdovanja udeležilo dobrih 400 ljudi. Značilnost letošnje akcije je tudi, da se nam je pridružilo veliko različnih skupin – od katoliških skavtov, tabornikov, osnovnošolcev in dijakov do lovcev, podjetij ... Vsi skupaj smo poskrbeli za lep primer medgeneracijskega sodelovanja.

Največ prostovoljcev smo našli v Kočevju – več kot 240, in tako je bilo delo končano v dobri uri. Zahvala gre predvsem številnim katoliškim skavtom in tabornikom. Udeležence je pozdravil tudi župan dr. Vladimir Prebilič. Foto: Đuro Lukačević

Na površini okoli pet hektarjev gozdov smo posadili skupno 10.000 sadik gozdnega drevja – smreke, macesna, bukke, češnje, hruške in lesnike. Največ sadik, 3000 dreves smreke kot predkulture za mešani gozd, smo posadili v Kočevju. Na Ravniku pri Logatcu je gozd bogatejši za 2500 sadik bukke, smreke, lesnike, hruške in češnje. V Lovrencu na Pohorju smo posadili 2000 dreves macesna in smreke, na dveh lokacijah pri Postojni pa skupaj 2100 sadik smreke, bukke in češnje.

Naj tokrat namesto besed spregovorijo fotografije.

V Lovrencu na Pohorju je sadila tudi ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandra Pivec z ekipo. Akcijo je pohvalila in izpostavila njen pomen za ozaveščanje o pomenu gozdov. Foto: Matej Jerele/Dobre zgodbe

Na vsakem delovišču so gozdarji SiDG pred začetkom sadnje izvedli praktični prikaz pravilnega sajenja dreves. V Kočevju je prikaz izvedel Igor Tompa. Foto: Đuro Lukačević

Na letošnjem pogozdovanju je sodelovalo veliko najmlajših, ki so pomagali po svojih najboljših močeh. Fotografija je iz Kočevja. Foto: Đuro Lukačević

posadili

Letos so nas prvič podprli tudi pri projektu Ekošola, v okviru katere se je pogozdovanje na Pohorju udeležila skupina učencev OŠ Lovrenc in dijakov Biotehniške šole Maribor. Znova pa so nam pomagali tudi dijaki in učitelji Srednje lesarske in gozdarske šole Maribor (na fotografiji) ter Srednje šole Slovenj Gradec in Muta. Foto: Matej Jerele/Dobre zgodbe

Naša akcija se je dobro uveljavila tudi med študenti gozdarstva, s katerimi tudi sicer dobro sodelujemo. Foto: Katarina Stanonik Roter

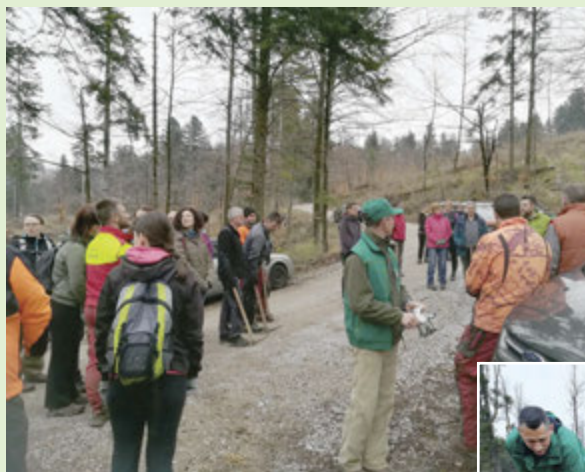
Otroci so v Logatcu ustvarjali po navdihu, ki ga je pri njih spodbudila sadnja dreves. Foto: Katarina Stanonik Roter

»Obnova gozdov je pomembna tudi za našo prihodnost. Vsi mi smo posredno odgovorni za to škodo in prav je, da pripomoremo k temu, da se ta popravi. Z veseljem se bova vaše akcije udeležili tudi v prihodnje,« sta povedali Iza in Petra iz Kamnika, ki sta se udeležili akcije v Logatcu. Foto: Katarina Stanonik Roter

»Prav ti gozdovi so nama zelo pri srcu, zato sva se odločila, da se pridruživa vaši akciji. Tudi sama živiva blizu gozda. Obožujeva ga. Rada imava naravo in hodiva v hribe. Obvezno se bova udeležila tudi vaše naslednje akcije,« sta napovedala Vesna in Radivoj iz Ljubljane. Foto: Katarina Stanonik Roter

Učitelji Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna so šolske učilnice zamenjali za delovišče sadnje pri Ravbarkomandi. Foto: Klemen Kosmač

Veliko naših sodelavcev je na akcijo pripeljalo tudi svoje družine. Med njimi je bil tudi David Šircelj, ki je imel res majhno pomočnico. Foto: Andrej Vidmar

Močan žledolom, ki je Postojnsko prizadel leta 2014, je pri tistih, ki se po avtocesti vozijo mimo uničenih gozdov, očitno pustil močan vtis. Na lokaciji v bližini koče Mladika so se nam, ko so slišali za akcijo, pridružili prostovoljci iz Ljubljane, Gorenjske in Štajerske. Foto: Andrej Vidmar

SiDG okrepil sodelovanje s srednjimi šolami

Začetek letošnjega leta je bil na naši družbi tudi v znamenju poglobitve sodelovanja s srednjimi šolami, ki izobražujejo bodoče gozdarje. Z dopustitvijo izvajanja javnega izobraževalnega programa s področja gozdarstva smo trem srednjim šolam dali v uporabo skupaj skoraj 360 hektarjev državnih gozdov.

Tekst in foto: **Suzana Rankov**

Prič smo se letos za tovrstno sodelovanje dogovorili s Šolskim centrom Grm iz Novega mesta. Sredi marca smo s šolo podpisali pogodbo, s katero smo ji dodelili v uporabo 99 hektarjev gozdnih površin v Jurki vasi, ki so namenjene praktičnemu pouku gozdarstva. Pogodba velja do konca leta 2023, izobraževalnemu zavodu pa smo v državnih gozdovih dopustili izvajanje sečnje in spravila lesa, opravljanje varstvenih in gojitvenih del ter drugih del za zagotavljanje socialnih in ekoloških funkcij gozda.

Podobno pogodbo je SiDG podpisal s Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo Postojna (SGLŠ) ter Srednjo lesarsko in gozdarsko šolo Maribor. Prva ima v uporabi 180 hektarjev državnih gozdov (del površin se nanaša še na pogodbo s skladom kmetijskih zemljišč, vendar zaradi že izvedene sečnje in naravnih ujm na pomembnem delu površin sečnja ni več mogoča), druga pa 80 hektarjev gozdov. S SGLŠ in Srednjo lesarsko in gozdarsko šolo Maribor smo 10. januarja v Postojni podpisali aneksa k pogodbam o izvajanju izobraževalnega programa s področja gozdarstva. Obema šolama smo s tem zvišali plačilo za storitev sečnje in spravila v državnem gozdu, ki ga dobita od SiDG. Dodatno pa smo takrat postojnski šoli dodelili 50 hektarjev novih površin, ki jih bodo uporabljali v izobraževalne namene.

Posekan les je pri vseh teh pogodbah last SiDG, ki ga tudi prodaja. Šola pa dobi za opravljena dela plačilo, dogovorjeno s pogodbo. S plačilom za opravljena dela, torej možnostjo pridobitve prihodkov na trgu, SiDG sočasno tem šolam tudi pomaga. To bo še posebej pomembno za novomeški Grm, ki ga je pred kratkim prizadel hud požar. SiDG s tem dokazuje, da ni samo družba za posek lesa iz državnih gozdov, temveč ima v družbi širšo in vse pomembnejšo vlogo. Naša naloga, opredeljena tudi z zakonom, je spodbujanje socialnih funkcij gozda. Med temi pa je izobraževalna funkcija gozda ena izmed najpomembnejših.

Novinarska konferenca ob podpisu pogodbe med SiDG in Šolskim centrom Grm. Na fotografiji sta direktorja Zlatko Ficko in Tone Hrovat.

V prihodnje bomo lahko dijake in študente še bolj kakovostno uvajali v delo v gozdu. Vodje gozdnih obratov iz vseh poslovnih enot so se namreč letos udeležili izobraževanja za pridobitev licence mentorja. To nam bo omogočilo, da bomo v prihodnje še več poudarka namenjali podpori izobraževalne funkcije.

»Družba s tem prispeva k pospeševanju izobraževanja na področju gozdarstva in pridobivanju ustreznega kadra, ki ga potrebuje tudi SiDG,« je ob podpisu aneksov v Postojni povedal **Zlatko Ficko**, glavni direktor SiDG. Naj omenim še, da smo lani v SiDG izvedli skupno več kot 1.700 ur praktičnega usposabljanja za dijake in študente gozdarstva. Od tega je bilo na enotedenskem praktičnem usposabljanju šest dijakov 4. letnika in dva dijaka 3. letnika SGLŠ. Študent Višje strokovne šole Šolskega centra Postojna pa je pri nas opravljal desettedensko prakso.

Ravnatelj Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna ter Srednje lesarske in gozdarske šole Maribor sta se razveselila tudi višjih cen storitev pri opravljanju del v državnih gozdovih.

Novi okvirni sporazumi za izvajanje gozdarskih storitev v državnih gozdovih

Tekst: **Darija Prudič**

Konec leta 2018 je potekla veljavnost štirih okvirnih sporazumov, in sicer za storitve sečnje in spravila lesa, za izvajanje gozdnogojitvenih in varstvenih del, za dela v gozdnem gradbeništvu in za prevoz lesa. Z namenom izbora novih izvajalcev smo konec leta objavili javna naročila za vse štiri glavne dejavnosti, ki se izvajajo v državnih gozdovih.

Glede na vsebino starih okvirnih sporazumov smo zahtevali dodatno kadrovske in tehnološke usposobljenosti izvajalskih ekip za storitve sečnje in spravila lesa ter gozdnogojitvena dela. Decembra 2018 ter januarja in februarja letos smo zaposleni v oddelku za nabavo in javna naročila vse svoje sile usmerili tako v izdajo zadnjih povabil usposobljenim izvajalcem po starih okvirnih sporazumih kot v pregled novih ponudb. Februarja smo tako objavili odločitve o oddaji posameznih storitev in s tem nabor izvajalcev po novih okvirnih sporazumih.

Konec marca smo že poslali okrog 40 povabil za gozdnogojitvena in varstvena dela, v začetku aprila pa povabila izvajalcem za prevoz lesa in dela v gozdnem gradbeništvu. Največji zaloga nas čaka v prvih dneh aprila, ko bomo začeli izvajati storitve po okvirnem sporazumu za sečnjo in spravilo lesa, saj imamo že kar nekaj odločb za sanitarno sečnjo s kratkimi roki izvedbe.

Glede na to, da veljavnost okvirnih sporazumov za storitve sečnje in spravila ter za prevoz lesa poteče že konec tega leta, bomo kmalu začeli pripravljati strokovne podlage novih okvirnih sporazumov ter najkasneje do konca poletja objavili nova javna naročila za izbor izvajalcev.

Okvirni sporazum	Število prijav	Število sposobnih ponudnikov	Število ponudnikov, ki so podpisali okvirni sporazum	Začetek veljavnosti okvirnih sporazumov	Konec veljavnosti okvirnih sporazumov
Sečnja in spravilo lesa	182	170	169	25.03.2019	31. 12. 2019
Gozdnogojitvena in varstvena dela	73	66	66	05.03.2019	31. 12. 2020
Prevozi lesa	69	64	64	18.03.2019	31. 12. 2019
Gozdno gradbeništvo	91	90	89	18.03.2019	31. 12. 2020

Snežnik

se predstavi

S tokratno Korenino uvajamo novo rubriko, v kateri bomo predstavljali dogajanje v naši hčerinski družbi Snežnik. Za prvič vam bomo na kratko predstavili dejavnosti, ki se odvijajo na Snežniku.

Tradicija lesne predelave je v družbi Snežnik prisotna že od ustanovitve podjetja leta 1953.

Sistem Snežnik, ki je od konca leta 2017 v 100-odstotni lasti SiDG, predstavljata družba Snežnik, d. o. o., in hčerinsko podjetje Snežnik Sinpo, d. o. o. – invalidsko podjetje. Število zaposlenih v obeh družbah se giblje okrog 150.

Priprava: Svjetlana Vukan, Snežnik

BUKOV PROGRAM

Decimirnica je namenjena predelavi bukovih desk slabše kakovosti. Delovanje decimirnice je tesno povezano s poslovanjem žagalnice, saj temelji na 100-odstotni pripravi lastne surovine (hlod – razrez – sušenje – decimiranje). Na leto proizvede okoli 3.000 m³ bukovih elementov.

JELOV PROGRAM

Jelov program je program, ki je prilagojen predvsem za delovne invalide. Obsega storitve in izdelavo polken, brun, ladijskega poda, palet, predelavo manj kvalitetnega žaganega lesa iglavcev in embalažo za vrtno industrijo. Na leto se predela več kot 3.000 m³ žaganega lesa iglavcev.

Lesno predelavo sestavljajo štirje proizvodni programi: žagalnica z melesom, lamelnica, jelov program in bukov program.

MELES

Priprava hlobovine za razrez v žagalnici, ki je v osnovi sestavljena iz zaporedja dveh postopkov: prevzem hlobovine, lupljenje, krojenje in sortiranje hlobovine po premeru in kvaliteti na lupilni liniji.

ŽAGALNICA

Gre za razrez hlodovine ter pripravo žaganega lesa za odpremo. Letni razrez hlodovine v žagalnici znaša okoli 69.000 m³, od tega okoli 10.000 m³ bukove hlodovine ter približno 59.000 m³ hlodovine iglavcev.

LAMELIRNICA

Je tako tehnološko kot strokovno specializirana za izdelavo masivnih dolžinsko in širinsko spojenih plošč iz lesa trdih listavcev, predvsem bukve in hrasta. Letna proizvodnja okoli 900 m³ plošč, od tega približno 600 m³ iz bukve ter 300 m³ iz hrasta.

SUŠILNICE

Družba razpolaga z 900 m³ sušilniških zmogljivosti, ki so razdeljene na sušilnice za sušenje žaganega lesa iz žagalnice, bukovega žaganega lesa za predelavo v decimirnici ter manjše sušilnice za dosuševanje decimiranih elementov bukve in hrasta.

KOTLOVNICA

Znotraj lesne predelave se nahaja tudi kotlovnica, ki je namenjena ogrevanju sušilnic, proizvodnih prostorov, temperiranih skladišč in upravnih prostorov. Energent za ogrevanje je izključno lastna biomasa (lubje, sekanci in žagovina).

PESKOKOP, MEHANIČNE DELAVNICE

Za peskokop ima družba Snežnik pridobljeno koncesijo za rudarjenje do leta 2020, uporabljamo ga kot vir gramozu in prodajo peska zunanjim kupcem. Mehanične delavnice, ki jih ima družba v najemu s strani ministrstva za obrambo, uporabljamo za trženje parkiranja tovornih vozil.

Spletni informacijski sistem Moj Gozdar

Tekst:
Matevž Triplat,
Gozdarski inštitut Slovenije
Dr. Nike Krajnc,
Gozdarski inštitut Slovenije

Usposobljeni, motivirani in dobro informirani izvajalci gozdarskih del so osnova za stroškovno učinkovito in okolju prijazno gospodarjenje z gozdovi. Izvajalci gozdarskih del morajo spoštovati zakonodajo in okoljske vidike dela v gozdu, po drugi strani pa večino odgovornosti nosi lastnik gozda. V raziskovalnem projektu »Sistem ocenjevanja kakovosti izvajalcev del v gozdarstvu« projektna skupina na Gozdarskem inštitutu Slovenije razvija spletni informacijski sistem, s katerim ciljamo na povečanje družbene odgovornosti pri gospodarjenju z gozdovi ter povečanje ekonomske učinkovitosti gospodarjenja in okolju prijaznega gospodarjenja z gozdovi.

Uporaba sistema naj bi bila preprosta in naj bi omogočala učinkovit prenos informacij končnim uporabnikom. Hkrati naj bi sistem prispeval k povezovanju povpraševanja in ponudbe ter uporabnikom nudil možnost izbire najustrežnejšega izvajalca gozdarskih del. Na drugi strani si želimo, da bi izvajalci izkoristili priložnost za promocijo storitev, ki jih opravljajo. Ob koncu leta 2017 je projekt dosegel pomemben mejnik z vzpostavitvijo spletnega informacijskega sistema MojGozdar (dostopno na www.mojgozdar.si).

Uporabnik spletnega sistema MojGozdar je

	Zelena luč označuje izvajalce del v gozdovih, ki so ob inšpekcijskem pregledu izpolnjevali zahteve, niso na seznamu davčnih neplačnikov in so po podatkih Poslovnega registra Slovenije aktiven pravni subjekt.
	Rumena luč označuje ponudnike storitev, ki niso na seznamu davčnih neplačnikov in so po podatkih Poslovnega registra Slovenije aktiven pravni subjekt ter so registrirani za ustrezne dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti. Poudariti je treba, da rumena luč označuje podjetja, ki jih gozdarska inšpekcija ne evidentira. To so na primer podjetja, ki ponujajo storitev izdelave sekancev s sekalnikom, nudijo prevoz lesa ali opravljajo gozdno gradbeništvo. Pri slednjih s strani gozdarske inšpekcije ni podatkov o izpolnjevanju pravno-formalnih zahtev.
	Rdeča luč opozarja, da je bilo izvajalcu z odločbo prepovedano opravljati vsaj eno od registriranih dejavnosti v gozdu (dejavnost, za katero ima prepoved, je posebej označena), ali je davčni neplačnik, ali je po podatkih Poslovnega registra Slovenije neaktiven pravni subjekt, ali nima registriranih ustreznih dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti.

lahko vsak, ki dostopa do interneta z računalnika ali telefona. Potencialni uporabniki so lastniki gozdov, ki želijo prek spletnega sistema MojGozdar pridobiti ponudbo za izbrane storitve. MojGozdar uporabnikom ponuja podporo pri iskanju gozdarskih storitev, kot so sečnja z motorno žago, spravilo s traktorjem, gojitvena dela, žičniško spravilo, strojna sečnja, izdelava

lesnih sekancev (sekalnik), prevoz lesa in gozdno gradbeništvo.

Spletni sistem MojGozdar zajema tristopenjsko ocenjevanje izvajalcev na preprost, pregleden in objektivni način. V prvi stopnji vsi vključeni izvajalci dobijo pravno-formalno oceno ustreznosti. Izdelali smo preprost sistem meril za samodejno vrednotenje posameznega izvajalca po načelu semaforja na podlagi podatkovnih baz Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), Finančne uprave Republike Slovenije (FURS) in Inšpektorata Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje (MOP). MojGozdar vsem izvajalcem samodejno dodeli zeleno, rumeno ali rdečo luč. Ocena se dnevno posodablja na podlagi sprememb v katerikoli izmed podatkovnih baz. Pomen posameznih ocen je opisan v naslednji preglednici.

Druga stopnja ocenjevanja je neodvisna strokovna ocena, ki jo podjetju podeli Gozdarski inštitut Slovenije ali s strani inštituta usposobljeni

OBISKOVALEC Z BREZPLAČNIM VPISOM V SPLETNI SISTEM MOJGOZDAR POSTANE »UPORABNIK«. Z VPISOM PRIDOBIMO MOŽNOST:

- razširjenega iskanja po imeniku gozdarskih izvajalcev (teh je nekaj manj kot 1.500),
- vpogleda v razširjeni profil izvajalcev, ki poleg osnovnih podatkov ponuja tudi opis podjetja in storitev z dopolnjenimi kontaktnimi podatki ter fotografijami (teh je nekaj manj kot 150),
- pregledovanja ocen uporabnikov, ki so že ocenili svojega ponudnika,
- vpogleda v pravno-formalno oceno ustreznosti po principu semaforja,
- pošiljanja neobvezujočega povpraševanja za izbrane gozdarske storitve,
- ocenjevanja izvajalcev in
- uporabe digitalne različice sistema potrebne skrbnosti in sledljivosti gozdnih lesnih sortimentov, ki je skladen z evropsko uredbo in prirejen prav potrebam zasebnih lastnikov.

Naziv							
AVTOMATIZIRAN TRAKTORSKI PREVOZ, BRANJE KANČIC SP, TBE	■	■					
AVTOMATIZIRAN PILET PETERKOLOŠI s.p., Slovenj Gradec						■	
BBK gozdarstvo, Aleksander Žvan s.p., Bohinj	■	■	■				

Primer prikaza ocene po načelu semaforja v sistemu MojGozdar

TOMAŽ ŠKRJANC

Tekst: Jure Cerar

Tomaž Škrjanc se je rodil v Kranju. Do lanskega leta je živel v Kamniku, lani pa je zase in za svojo družino dogradil hišo v vasi Oševsek na robu Kamnika proti Tuhinjski dolini.

Že kot otroka ga je veselilo delo z lesom, vendar se je po končani osnovni šoli v Kamniku odločil za poklic avtomehanika. Nato je prišel čas služenja vojaškega roka. Svojo prvo zaposlitev je dobil leta 1992 v mizarški delavnici Jagodic v Domžalah. Poklic mizarja je opravljal devet let, in ker kri ni voda, se je kot oče Miro tudi sam zaposlil kot odpremnik lesa pri tedanjem koncesionariju Gozd Ljubljana.

Tam je veljal za zelo prilagodljivega, delavnega in predanega sodelavca. Ker je bil v tistih časih najmlajši odpremnik v družbi, mu je bilo dodeljeno temu primerno veliko območje, ki je zajemalo celotno Zgornjo Savinjsko dolino, kamniško-domžalski okoliš in Zasavje. Leta 2016 se je med prvimi pridružil novoustanovljenemu državnemu podjetju SIDG, kjer je zaposlen na delovnem mestu oddajnika gozdnih lesnih sortimentov v gozdnem obratu Litija. Ta je po površini največji obrat v družbi SIDG. Izkušnje in poznavanje terena mu zelo dobro služijo tudi zdaj, saj še vedno odpremlja hlodovino na območju Gorenjske, Spodnje in Srednje Kamniške Dimnice, Litije, Grosuplje in vse tja do Zidanega Mosta.

Med sodelavci Tomaž velja za strokovno, mimo in delavno osebo, ki je zelo organizirana in samoiniciativna. Nobeno delo mu ni pretežko, sodelavcem vedno rad priskoči na pomoč. Prosti čas, kolikor mu ga preostane, zelo rad preživlja v svoji mizarški delavnici, ki stoji na idilični lokaciji, sredi gozdov v Kamniški Bistrici. Pohišstvo iz masivnega lesa priča, da Tomaž ni le odličen odpremnik, temveč tudi vrhunski mizar. Pozimi pa je aktiven smučar ... kot se tudi spodobi za Gorenjca izpod kamniških planin.

IGOR MURN

Tekst: Zvonimir Žagar

V 80. letih je bilo gozdarstvo na območju Kočevske zelo pomembna panoga in tako je tudi Igor vsake počitnice en mesec delal v gozdu v Kočevski Reki. To ga je tako navdušilo, da se je vpisal na Srednjo gozdarško in lesarsko šolo v Postojni. Podjetje Snežnik mu je ponudilo štipendijo in po končanem šolanju tudi zaposlitev.

Čeprav mu šola ni delala preglavic, študija na fakulteti ni nadaljeval. Čim prej se je namreč želel zaposliti, ker je bil poklic gozdarja zelo cenjen. Navduševali so ga narava, delo na prostem, ži-

SiDG SMO LJUDJE

vali in medčloveški odnosi, saj je bil gozd poln ljudi, ki so delali in tudi bivali v gozdu, v barakah. Srečevali so se na vsakem koraku, pri sečnji, spravi luha s konji, traktorji. Lepo je bilo in zanimivo.

Ko je končal srednjo gozdarsko šolo, je opravil tudi lovski izpit, nikoli pa se ni vpisal v lovsko družino. Živali v naravi imaraje žive. Našel si je drug hobi, in sicer ribolov. Mama je bila doma pri Kolpi in vsi v družini so lovili ribe. Tako ne preseneča, da je Igor že več kot 40 let član ribiške družine. Muhari na Kolpi in tam najde tudi prepotrebni mir. Je prav tako vsestranski športnik, ukvarjal se je z različnimi športi. V Nogometnem klubu Kočevje igra nogomet od svojega desetelega leta. Igral je tudi v 1. slovenski nogometni ligi ter v več klubih v Sloveniji in na Hrvaškem. Nogomet igra še danes v raznih veteranskih ligah. V srednji šoli pa je igral šah in namizni tenis. Igor je rad med ljudmi in za to ima veliko priložnosti tako med športnimi dejavnostmi kot med delom, ki ga je do zdaj opravljal v različnih podjetjih. Začel je v podjetju Snežnik, kjer je tudi opravil strokovni izpit. Potem je deset let delal v Gotenici, kjer je nekaj časa vodil komercialno gozdarstva in kmetijstva. Nato je 20 let delal pri koncesionarju Gozdarstvo Grča, kjer je bil vodja špedicije, poleg tega pa je opravljal delo odkupa luha na kamionski cesti v zasebnem sektorju. Ostali so mu lepi spomini in poznanstva za vse življenje.

Zdaj dela na SiDG, in sicer opravlja delo oddajnika na gozdnem obratu Draga pri Kočevju. V zadovoljstvo mu je, da se je ustanovilo novo podjetje, ki je podobno tistemu nekoč, v katerem so bili vsi gozdarji združeni v enem podjetju. Po njegovem mnenju je bila napaka, da so te skupnosti razbili in upravljanje gozdov predali v koncesije. Kot zaposleni na SiDG pa Igor upa predvsem, da bo lahko še naprej opravljal svoje

poslanstvo gozdarja ter da se bo veliko pogovarjalo, urejalo ceste, skrbelo za gozd in živali. Igor vsa dela v gozdarstvu opravlja z velikim veseljem in zagnanostjo. Kot sodelavec je delaven, natančen, pošten in zanesljiv. Bil je tudi mentor številnim sodelavcem, ki jih je praktično uvedel v delo v gozdu. Pri delu ga odlikujejo vestnost, samostojnost in samoiniciativnost.

SAŠA BURIČ

Tekst: Tomi Ivanič

Saša Burič, zaposlen na Poslovni enoti Postojna kot oddajnik v gozdnem obratu Tolmin, je bil rojen v Šempetru pri Gorici. Otroška leta je preživel v Tolminu. Kot otrok častnika JLA se je z družino pogosto selil. Osnovno šolo je tako obiskoval v Celju, kamor se je družina preselila, in tam ostal vse do konca šolanja. Zanimivo je, da je mama delala na Soškem gozdnem gospodarstvu Tolmin, nato pa se je po selitvi v Celje zaposlila na Gozdnem gospodarstvu Celje. Tako je bil že v mladosti posredno povezan z gozdarstvom in je kasneje postal tudi štipendist na Gozdnem gospodarstvu Celje.

Že v srednješolskih letih je bil zelo priljubljen, saj je blestel in izstopal s svojo nevsakdanjo pojavo. Konec šolanja leta 1990 je bila zanj prelomnica, saj je ob nastanku nove slovenske države ostal brez zagotovljene službe. Leta 1991 mu je takrat novi koncesionar SGG Tolmin omogočil opravljanje pripravništva. Tako ga je pot zanesla nazaj v rodno Primorsko.

Nastanil se pri babici na Logarščih, kjer so s skupnimi močmi obnovili hišo. Po koncu pripravništva se mu na SGG Tolmin ni uspelo zaposliti, zato je moral zaposlitev iskati zunaj gozdarstva. Medtem si je ustvaril družino in se naslednjih osem let preživljal z opravljanjem različnih del: najprej v tovarni Metalflex, potem kot priložnostni prodajalec rož, na koncu pa še kot komunalni delavec in občasni »grobokop«. V

pogostih šalah na svoj račun rad pove, da je pokopal 30 trupel.

Leta 1999 se je znova zaposlil v gozdarstvu pri SGG Tolmin, kjer je opravljal delo oddajnika – manipulant. Pri tem delu so do izraza

prišle tudi njegove komunikacijske spretnosti. Delo oddajnika pri SGG Tolmin je sicer pustilo grenak priokus zaradi številnih pritiskov in posledično delovne izgorelosti. Takšno stanje ga je pripeljalo do nujne zdravstvene pomoči, saj si sam ni več mogel in znal pomagati. A vrnil se je popolnoma preroben, poln delovnega zagona in optimizma.

Konec koncesijskega razmerja ga je pripeljal v družbo SiDG, za kar je še danes hvaležen svojemu nadrejenemu, vodji gozdnega obrata **Florjanu Omejcu**. Saša je ponosen na to, da je v družbi SiDG zaposlen od samega začetka ter da je z vsem svojim znanjem in izkušnjami pomagal pri zares težkem zagonu naše dejavnosti. Ob ustanovitvi družbe je bil Saša na Tolminskem s svojimi izkušnjami iz gozdarstva steber odprave in logistike, od katerega smo se vsi učili. Pri delu je s sodelavci vedno nesebično delil svoje znanje in izkušnje. Rad dela z ljudmi, ki cenijo trud posameznika, in mu nikoli ni nič težko narediti. Pri svojem delu je popolnoma samostojen in strokoven ter vedno podaja zanimive in inovativne predloge za izboljšanje delovnih procesov. Je brez dlake na jeziku, vendar so njegove pripombe vedno konstruktivne, čeprav morda včasih niso všečne. Njegov optimizem in smisel za humor se v komunikaciji prenašata na vse preostale, to pa je vedno dobra popotnica za nadaljnje skupno delo.

Saša je na naši poslovni enoti cenjen in spoštovan sodelavec. Za zaključek naj izpostavimo njegovo veselje do humorja, zaradi česar ga seveda s še večjim veseljem spremljamo na njegovem facebook profilu.

ROK DAMIJAN

Tekst: Mojca Krajnc

CIPROŠ

Ko ciproč zacveti,
so naše frate rdeče:
tako iz rane speče
kdaj se pokaže kri.

Kjer rastel, zelenel
je gozd dreves košatih
in ptic v njem – nād krilatih –
je zbor brezskrben pel;

kjer bučal je vihar
skoz veje in vrhove
in poln moči njegove
bil svet je, vsaka stvar –;

tam frata zdaj leži;
le ciproč cvete rdeče:
kakor iz rane speče
pokaže kdaj se kri.

(Janko Glazer)

V rdečih pohorskih fratah in širnih gozdovih, ki se razprostirajo od Činžata, prek Lovrenca in Ribnice na Pohorju tja na kobanški Remšnik, Kaplo in Vurmat, se kali v delu naš Rok Damijan.

Rok je najmlajši vodja gozdnega obrata v naši poslovni enoti. Rojen v Mariboru in stanujoč v Račah se je dober spoznal z gozdarstvom in kmetijstvom na našem območju. Po končani srednji šoli se je odločil za študij gozdarstva ter ga zaključil z diplomsko nalogo o Koči na Šumiku. Diplomaska naloga še danes predstavlja enega boljših pripomočkov pri prepoznavnosti te strani Pohorja. Koča se je morda tudi z njegovo pomočjo prenovila v krasen objekt, navezan na zgodovino, in jo predstavljajo kot enega uspešnejših projektov pri obnovi starih hiš. V naši družbi, kamor je prišel iz Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, je začel kot oddajnik gozdnih lesnih sortimentov avgusta 2016. Zdaj uspešno vodi gozdni obrat Lovrenc na Pohorju, kjer mu med pohorskimi in kobanškimi grabni ni lahko. Vendar Rok z optimizmom obvlada še tako zapletene okoliščine.

Pri tem so mu v veliko pomoč tudi izkušnje z mladimi, saj se kot predsednik Zveze slovenske podeželske mladine uspešno udeležuje raznih konferenc. Tako se Rokovo široko zorno polje uspešno dopolnjuje in nadgrajuje tudi v slovenskih gozdovih.

V času študija se je začel prek Mednarodnega združenja študentov gozdarstva udeleževati srečanj na mednarodni ravni. Iz tega so se razvila številna poznanstva in prijateljstva, ki jih še danes vzdržuje na svojih številnih popotovanjih. Navdih za pisanje diplomske naloge je iskal tudi v gorah Švice, kjer se je udeležil pogozdovanja večjega območja varovalnega gozda. Zato je toliko bolj vesel, da se akcija pogozdovanja, ki jo organizira SiDG, odvija na njegovem območju.

Zelo si želi, da bi družba SiDG ustanovila oddelek za izobraževanje in širjenje socialnih funkcij gozda. V času, ko se vse bolj zavedamo pomena gozda in zdravega okolja, je zelo pomembno ozaveščanje prebivalstva o vseh funkcijah, ki jih ima gozd. Ključna je socialna funkcija, ki mora na poljuden način predstaviti pomen gozda.

Zato Rokov moto še kako drži:

»Čeprav je pot kratka, brez hoje ne bomo dosegli cilja. Čeprav je delo preprosto, ga vseeno ne moremo končati brez vloženega truda.« (Sang Cu)

Tujerodne drevesne vrste v Sloveniji – priložnost tudi za slovenski gozd?

V Sloveniji bo treba v naslednjih letih obnoviti velike površine prizadetih gozdov in za dolgoročni uspeh bo ključen izbor ustreznih drevesnih vrst. Obnova mora nujno temeljiti na domačih drevesnih vrstah, a nobena ga zagotovila ni, da bodo te vrste prav povsod dolgoročno uspešne. Zato je pri naboru vrst strateško smiselno pripravljati tudi rezervne rešitve, ki bi jih v določenih primerih lahko predstavljale tujerodne drevesne vrste.

Tekst in foto: dr. Robert Brus, BF UL

Poleg dobre donosnosti bi bili lahko pomembni tudi njihova sposobnost dobrega prilagajanja na podnebne spremembe in boljša splošna odpornost. V Sloveniji smo tujerodne drevesne vrste v gozdovih v večjem obsegu začeli saditi ob koncu 19. stoletja, vendar se je v zadnjih desetletjih njihova uporaba ob sonarav-

Od tokratne številke Korenine naprej bomo v vsaki predstavili eno od potencialno zanimivih tujerodnih drevesnih vrst.

ni usmeritvi močno zmanjšala in zadnje čase skoraj zastala. Danes predstavljajo okrog 1 % lesne zaloge, poleg robinije so najpogostejši zeleni bor, ameriška duglazija in rdeči hrast. Vendar morebitna nekoliko povečana uporaba tujerodnih drevesnih vrst ni brez nevarnosti za naravno okolje, saj lahko povzročijo neželene učinke na avtohtono vegetacijo ali rastišče ali celo postanejo invazivne. Zato lahko kakršnokoli povečevanje intenzivnosti njihovega gojenja temelji samo na rezultatih dolgoletnega in temeljitega preizkušanja ter na tehtnem premisleku. V Sloveniji žal nimamo veliko novejših raziskav ali praktičnih izkušenj, na osnovi katerih bi lahko znanstveno utemeljeno priporočili uporabo določene tujerodne vrste. Zato je zdaj čas, da analiziramo redke obstoječe nasade,

zberemo izkušnje in ocenimo, katere od njih bi lahko v prihodnosti, če bi bilo potrebno, nekoliko intenzivneje uporabljali brez resnih nevarnosti za naravno okolje. Nekatere so se že dobro izkazale. Lep primer je dobra odpornost ameriške duglazije proti žledu, suši in podlubnikom marsikje, kjer je bila navadna smreka močno prizadeta.

V okviru ciljnega raziskovalnega projekta z naslovom Uporabnost ameriške duglazije in drugih tujerodnih drevesnih vrst pri obnovi gozdov s saditvijo in setvijo v Sloveniji (CRP V4-1818), ki ga sofinancirata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Javna agencija za raziskovanje RS, bomo proučevali prav ta vprašanja. Projekt izvajajo Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire ter Oddelek za lesarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani in Gozdarski inštitut Slovenije, pri njem pa sodelujejo še ZGS, SiDG in drugi. Projekt, ki se je začel novembra 2018, bo trajal do konca oktobra 2021. Njegovi glavni cilji so analizirati uspešnost dosedanjega gojenja tujerodnih drevesnih vrst, pripraviti konkretna priporočila za njihovo prihodnje gojenje, oceniti varstvena tveganja, izpopolniti mrežo gozdnih semenskih objektov, analizirati lastnosti lesa in njegovega tržnega potenciala ter informirati lastnike gozdov in gozdarsko stroko o njihovem potencialu.

Nasad navadne ameriške duglazije na Ravbarkomandi pri Postojni

Navadna ameriška duglazija

Tekst in foto: dr. Robert Brus, BF UL

(*Pseudotsuga menziesii*)

Med tujerodnimi drevesnimi vrstami v Evropi je ameriška duglazija ena najpomembnejših, saj jo na skupaj več kot 830.000 hektarjih površine gojijo v kar 32 državah. V Sloveniji imamo z njo že več kot sto let dobrih izkušenj, zato je upravičeno ena najbolj perspektivnih tujerodnih drevesnih vrst.

Navadna ameriška duglazija je vednozeleno, do 100 metrov visoko drevo, po obliki podobno smreki ali jelki. Od njiju jo najlažje razlikujemo po debeli, globoko razbrazdani skorji, storžih z značilnimi, na tri konice razcepljenimi krovnimi luskami in prijetno dišečih mehkih iglicah. Doma je na zahodu Severne Amerike, njen areal se v dolžini 4500 kilometrov razteza po gorovjih vse od Britanske Kolumbije do Mehike. Na splošno potrebuje visoko zračno in talno vlago ter globoka, sveža, zračna tla. Bolje kot smreka prenese sušo in obremenitev s snegom, ekološke lastnosti pa so močno odvisne od provenience. V domovini je ena gospodarsko najpomembnejših drevesnih vrst ter ima razmeroma težek, trd, kakovosten in široko uporaben les. Slabša gojitvena lastnost je velika vejatost debla, saj spodnje veje celo v gostem sestoju neredko začnejo odpadati šele pri 80 letih.

V Sloveniji je duglazija z lesno zalogo 170.00 m³ za robinijo in zelenim borom tretja najpogostejša tujerodna drevesna vrsta. Največ so je zasadili na Pohorju, v Pečovniku pri Celju, pri Postojni in Planini pri Rakeku, pri Trzinu, Brežicah in drugje. Na jelovo-bukovih rastiščih je v primerjavi s smreko in jelko pokazala izjemno odpornost proti žledu in podlubnikom, bolje prenaša sušo in očitno ne poslabšuje rastiščnih razmer, zato bi bilo upravičeno razmišljati o tem, da bi z njo nadomestili del izpadle smreke. Ker je večina gozdov dinarskega sveta v območju Natura 2000, kamor ni dovoljen vnos tujerodnih vrst, se pojavlja zanimivo vprašanje, kako bomo tam obravnavali vrsto, ki je bila uspešno vnesena že pred več kot sto leti. Vsekakor bi bila škoda, če bi se ji odpovedali, saj bi lahko v prihodnosti brez škodljivega vpliva na naravno vegetacijo in biodiverziteto znatno izboljšala donosnost in odpornost naših gozdov.

Več o ameriški duglaziji lahko preberete v knjigi *Drevesne vrste na Slovenskem* avtorja Roberta Brusa, ki jo lahko po ceni 29,99 EUR naročite na drevesa.narocila@gmail.com.

sekači nekoc

Na Južnem Tirolskem divjal uničujoč vetrolom

Tekst in foto: Janez Konečnik

V okviru gozdarske smučarske prireditve Alpe Adria na Južnem Tirolskem smo se seznanili tudi s posledicami vetroloma v tej regiji. V času od 27. do 30. oktobra lani je gorata območja severne Italije prizadel močan veter, ki je dosegel hitrost 130 km/h. Povzročil je veliko škodo na objektih, infrastrukturi in še posebej v gozdovih. Vetrolom je prizadel najboljše in najkvalitetnejše sestoje smreke v visokogorju. Poleg škode na drevju je bilo poškodovanih več kot tisoč kilometrov gozdnih cest in druge gozdne infrastrukture.

Gozdarji oziroma gozdni inšpektorati so v enem tednu opravili prve ocene količine poškodovanega drevja, in sicer je ta znašala 750.000 m³. Za območje Južne Tirolske so uvedli izredne ukrepe, ki bi omogočili hitrejšo in lažjo odpravo škode. Takoj so se lotili izdelave sanacijskih načrtov. Občine z najbolj prizadetimi gozdovi so pozvali k usklajenemu in intenzivnemu ukrepanju z vključevanjem prizadetih lastnikov. Vse službe, odgovorne za posamezna področja, so morale uskladiti svoje ukrepe, za gozdove so to gozdarski inšpektorati.

Do 30. novembra so gozdarji pripravili novo, natančnejšo oceno obsega poškodb v gozdovih, ki je pokazala, da je bilo poškodovanih 1,5 milijona m³ drevles na površini, večji kot 5.000 hektarjev. To je približno 1,3 odstotka skupne lesne zaloge oziroma 1,5 odstotka površine gozdov na Južnem Tirolskem. Takšna količina predstavlja dvakratni letni posek lesa v normalnih razmerah. V najbolj prizadetem okraju, Latemar, je bilo poškodovanega drevja za 16 letnih posekov. Veliko je bilo škode v varovalnih gozdovih: od skupno 200.000 hektarjev varovalnih gozdov je bilo kar 2000 hektarjev močno poškodovanih. Močno so bili poškodovani tudi gozdovi s poudarjenimi drugimi funkcijami, na primer v naravnih rezervatih in nacionalnem parku Stelvio, na območju Nature 2000 in območju pod zaščito Unesca.

Prav zaradi poudarjene varovalne funkcije bo sanacija teh površin prednostna naloga. Pri obnovi gozda bodo potrebovali velike količine sadik smreke, macesna, cembrina in jelke. Predvidevajo, da bodo morali v naslednjih nekaj letih v drevesnicah vzgojiti okoli dva milijona sadik. Pripravljajo tudi ukrepe za preprečevanje in zatiranje podlubnikov, ki na nekaterih območjih

še posebno ogrožajo smrekove gozdove.

Lastniki gozdov so v sodelovanju z gozdarji takoj začeli sanacijo. Zaradi ugodnih vremenskih razmer delo uspešno poteka, do konca januarja so pospravili že 15 odstotkov poškodovanega lesa. Na delu je okoli 140 gozdnih delavcev ter še veliko lastnikov, usposobljenih za delo v gozdu.

Cena lesa se je zaradi velike ponudbe in slabše kakovosti močno zmanjšala. Za les dobijo namesto prejšnjih 100 evrov/m³ samo še 60 evrov/m³. Cene pa se še znižujejo. Stroški dela pri poseku in spravilu lesa so na drugi strani zaradi neugodnih terenov, majhnih učinkov in nevarnega dela visoki. Pri strojnem delu znašajo do 30 evrov/m³, pri spravilu z žičnicami pa do 40 evrov/m³.

Zmogljivosti lokalne lesne predelave ne zadoščajo za tako povečane količine lesa. Nekaj lesa bodo skladiščili na zalogo, za večino lesa pa iščejo kupce drugod.

Takoj so se lotili tudi izobraževanja in obveščanja lastnikov gozdov ter ostalih, ki se lotevajo poseka in spravila poškodovanega drevja. Njihove izobraževalne ustanove že izvajajo dodatna izobraževanja, kar naj bi zmanjšalo število nesreč pri tem zelo nevarnem delu.

Za konec lahko poiščemo vzporednice z razmerami po žledolomu in vetrolomu v Sloveniji. Kako se je v tem primeru odzvala država (MKGP), kako so postopale državne institucije (ZGS, gozdarska inšpekcija) in SiDG ter kako so se dela lotili zasebni lastniki. Če se tako radi primerjamo s sosedi, je lahko odziv na podobno naravno katastrofo pri sosedih zelo poučen tudi za našo gozdarsko stroko in še posebej za našo gozdarsko politiko. Primerjave prepuščam bralcem tega prispevka.

Sodelovanje s švedskimi gozdarji

SiDG se je v začetku leta priključil projektu Continuous forest cover management (CONFOCO). Gre za projekt sodelovanja s švedskimi gozdarji za vzpostavitev sonaravnega in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi na Švedskem. Gozdarji v tej skandinavski državi so namreč ugotovili, da bodo morali zaradi podnebnih sprememb spremeniti dosednji način gospodarjenja z gozdovi. Kot dober primer gospodarjenja z gozdovi pa je bila prepoznana in izbrana prav Slovenija.

Tekst in foto: Damjan Južnič

Švedska ima dolgo tradicijo gospodarjenja z gozdovi in predelave lesa, pri čemer je več kot stoletje golosečni sistem glavni sistem gospodarjenja z gozdovi. Ta sistem vpliva tudi na raziskave o gozdovih. Iz različnih razlogov, predvsem pa zaradi podnebnih sprememb, želijo švedski kolegi združiti trenutni golosečni sistem z drugimi gozdnogojitvenimi sistemi, kot so sistem zastornih sečenj, skupinsko postopni sistem ter sproščena tehnika gojenja gozdov. Težava je v tem, da nimajo dovolj znanja in izkušenj z ostalimi sistemi gospodarjenja.

Slovenija je bila prepoznana kot država, ki ima podobno kot Švedska dolgo tradicijo gospodarjenja z gozdovi. Gozdovi so imeli ključno vlogo v zgodovini Slovenije, v zadnjih desetletjih pa se je pri nas uveljavilo mnogomenensko, sonaravno in trajnostno gospodarjenje z gozdovi. Torej se je razvil povsem drugačen gozdnogojitveni sistem, kot velja za Švedsko.

Cilj projekta CONFOCO je primerjava sistemov gospodarjenja ter izmenjava znanja in izkušenj med švedskimi in slovenskimi gozdarji. Rezultat sodelovanja bo poročilo, ki bo vključevalo predstavitev obeh načinov gospodarjenja z gozdovi ter njuno primerjavo. Cilj je, da bo končni izdelek pripravljen konec letošnjega leta. Izmed domačih gozdarskih organizacij poleg SiDG pri projektu sodelujejo še ZGS, Gozdarski inštitut Slovenije, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Konec februarja je bil v Stockholmu organiziran uvodni sestanek vseh sodelujočih. Poleg predstavnika SiDG so na sestanku sodelovali še predstavniki ZGS in Gozdarskega inštituta Slovenije. Cilj srečanja je bil dogovor o strukturi in vsebini poročil o gozdarstvu. Izmenjali smo si tudi veliko izkušenj in znanja. V začetku maja bodo švedski kolegi obiskali Slovenijo. Na ekskurziji jim bomo predstavili vse značilnosti gozdarstva v Sloveniji. Med drugim bodo obiskali tudi SiDG

GOZDARSKE SMUČARSKE TEKME ROGLA 2019

V petek, 8. marca 2019, smo se slovenski gozdarji na Rogli pomerili v veleslalomu in teku na smučeh. Zbralo se nas je nekaj več kot 70 iz kar 14 ekip, med njimi je bila tudi ekipa Furlanije - Julijske krajine. Tekmovanje je potekalo v organizaciji Zveze gozdarskih društev Slovenije, ki ga podpira tudi SiDG. Med ekipami so zmagali Korošci (Koroško GD), pred ekipo Kranjskega GD ter Gozdarskega inštituta Slovenije.

Pri posameznikih so zmagali v VSL Teja Peruš (Koroško GD), Roman Starič (DIT gozdarstva Brežice), Matjaž Turk in Boštjan Grošel (DIT gozdarstva Posočja), v tekih pa Mirjam Mikulič (GD Medved Kočevje), Suzana Andrejč (Koroško GD), Jernej Donik (Podravsko GD), Antonino Cella (Furlanija - Julijska krajina) ter Matej Kordež (Kranjsko GD). Na fotografiji so predsednik ZGD Slovenije Alojzij Gluk ter vodje ekip Kranjskega GD, Koroškega GD in GIS: Tomaž Polajnar, Hinko Andrejč in Špela Planinšek.

Tekst: Janez Konečnik

Foto: Katja Konečnik

OBNOVA GOZDA V BLIŽINI ZDRAVILIŠČA V ROGAŠKI SLATINI

Konec januarja smo na podlagi usklajenega plana sečnje z ZGS in izdane odločbe začeli sečnjo v zdraviliških gozdovih v Rogaški Slatini. Na razpisu smo izbrali usposobljenega izvajalca sečnje v izrednih razmerah, in sicer je delo opravilo podjetje Raj-Gozd, Gozdarske storitve, d. o. o. Namero o izvajanju sečnje v zdraviliškem gozdu smo objavili v lokalnih medijih, samo delovišče pa smo zavarovali z informativno tablo.

Gozdarji na Celjskem so se že zelo zgodaj zavedali pomena gozdov v okolici zdravilišča. Gozdovi so bili zaščiteni že leta 1952, in sicer z Odločbo o zavarovanju drevesnih in gozdnih parkov zdravilišča Rogaška Slatina. To zavezo bomo gozdarji na družbi SiDG nadaljevali. Kolikor je mogoče, bomo poskušali uresničevati vse usmeritve iz GGN GGE Šmarje, da bomo gozdove zapustili v

čim boljši kondiciji. K temu pa seveda spada tudi sečnja.

V sodelovanju z ZGS bomo aprila obnovili tudi sprehajalne poti, ki smo jih poškodovali pri izvedbi sečnje. Prav tako bomo izvedli pripravo sestoja na naravno pomlajevanje.

Tekst: Branko Štunf

Foto: Miroslav Kores

PREJELI SMO KOPICO OTROŠKIH RISBIC

Nekoč je bil v nekem mestu park, v katerem so se otroci najraje igrali. A zaradi onesnaženja so se drevesa in grmi počutili vsak dan slabše. Zato je Stari Hrast predlagal, da pred smogom zbežijo v gozd. Mesto je nenadoma postalo sivo, mestni otroci pa od žalosti niso več hoteli niti v šolo. Šele po obljubah odraslih, da ne bodo več tako zastrupljali okolja, so se drevesa in grmovje vrnili v mesto. Knjigo »Beg na breg« avtorice Marine Vujčić smo podarili vsem osnovnim šolam s kočevsko-ribniškega območja. Prvi so nas z risbicami, ki so nastale na podlagi zgodbe, razveselili otroci OŠ Ob Rinži, podružnica Kočevska Reka, nato pa še učenci OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica, OŠ Stara Cerkev in OŠ Zbora odposlancev Kočevje. Čudovitih risb smo prejeli toliko, da smo morali za objavo na facebook strani SiDG opraviti celo žrebanja. Zaradi omejenega prostora v Korenini objavljamo le fotografijo Jana Vukana iz Kočevske Reke.

ODSTRANJEVALI SMO INVAZIVKE V PANOVCU

V primestnem gozdu Panovec pri Novi Gorici je bilo 15. februarja še posebej živahno. Skupaj z Zavodom za gozdove Slovenije je namreč poslovna enota Postojna organizirala akcijo odstranjevanja agresivnih tujerodnih drevesnih in grmovnih vrst, ki so se v Panovcu močno razširile in ogrožajo naravno pomlajevanje. Pri odstranjevanju invazivk na

tej priljubljeni rekreativni točki Novogoričanov so nam na pomoč priskočili dijaki tretjega letnika biotehniške šole, smer naravovarstveni tehnik, Šolski center Nova Gorica, in člani društva univerze za tretje življenjsko obdobje Nova Gorica. Po kratki predstavitvi projekta LIFE Artemis so udeleženci poprijeli za orodje in se lotili mehanskega odstranjevanja

invazivk na prvem predelu Panovca. Akcija je uspela, a jo bo treba zaradi razširjenosti invazivk v prihodnosti ponoviti. Vodja akcije na strani SiDG je bil Florjan Omejc, pri odstranjevanju invazivk pa so sodelovali še Tomi Ivanič, Robert Širok in Saša Burič.

Foto: Tomi Ivanič

SIDG NA KULTURNEM BAZARJU

V okviru aktivnosti, s katerimi obeležujemo letošnji mednarodni dan gozdov na temo »Gozd in izobraževanje«, smo 4. aprila s predstavitvijo naše akcije »Pomladimo gozdove 2019« sodelovali na Kulturnem bazarju v Cankarjevem domu v Ljubljani. Skupaj z drugimi sodelujočimi smo v okviru medresorskega tematskega dogodka organizatorjev MKGP, MGRT, MK in MIZŠ na skupnem razstavnem prostoru z naslovom »Gozd in les – kultura in umetnost« skozi različne vsebine predstavili temi gozd in les medpredmetno in medpodročno v okviru vzgojno-izobraževalnega procesa ter poudarili njun pomen za kakovostno, zdravo, pa tudi ustvarjalno življenje nas in naših zanamcev. Poleg številnih otrok, mladostnikov, zaposlenih s področja vzgoje in izobraževanja ter drugih obiskovalcev so nas na sejmu pozdravili ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandra Pivec, minister za izobraževanje, znanost in šport dr. Jernej Pikalo ter minister za kulturo mag. Zoran Poznič.

Tekst: Katarina Stanonik Roter
Foto: MKGP

SIDG SODELUJE PRI PRIPRAVAH NA NASELITEV RISOV

V Slovenijo bo kmalu prispel prvi od skupno 14 risov, s katerimi se bo dinarska populacija risov reševala pred ponovnim izumrtjem. Na risa, ki so ga poimenovali Goru (na fotografiji), globoko v gozdovih na območju Loškega Potoka že čaka obora, kjer bo preživel prve tedne bivanja v Sloveniji.

Zaradi izgube življenjskega prostora, pomanjkanja plena in pretiranega lova je ris v začetku 20. stoletja na območju Slovenije izumrl. Leta 1973 so lovci in gozdarji poskrbeli za znova naselitev, vendar se je izkazalo, da se je zaradi parjenja v sorodstvu število risov začelo spet zmanjševati. Poleg doselitve zdrave populacije risov je cilj evropskega projekta LIFE Lynx tudi tesno sodelovanje s prebivalci območja doselitve risov. Zato so nosilci projekta v začetku leta organizirali lokalni posvetovalni srečanja na območju občin Pivka, Postojna in Ilirska Bistrica ter Kočevje, Ribnica, Sotražica, Kostel in Osilnica. Gre za območja doselitve risov. Posveta sta se udeležila tudi predstavnik SIDG Janez Logar (PE Postojna) in Damjan Južnič (PE Kočevje). V posvetovalnih skupinah so pozornost namenili predvsem temu, kako bodo o doselitvi obveščali lokalno prebivalstvo, kako bi o risu ozaveščali v sodelovanju s šolami in ali bi doselitev risov lahko izkoristili tudi pri razvoju ekoturističnih produktov. Pojavila so se tudi vprašanja o morebitni škodi na drobnici in vplivu števila risov na populacijo srnjadi.

Foto: Gabriele Retez, LIFE Lynx

KONTROLING V KONTROLI KOMPLETA STROJNE SEČNJE

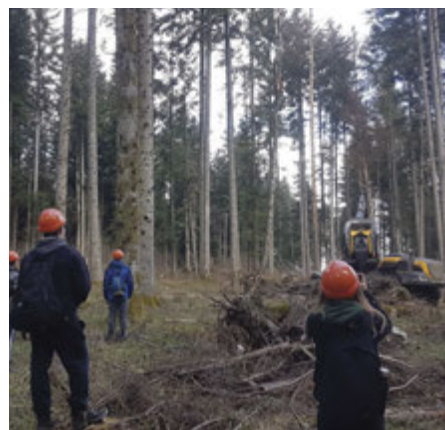
Sodelavci iz kontrolinga našega finančnega sektorja so na lep aprilski dan ugotovili, da je napočil čas, da si končno ogledajo, kako poteka delo s kompletom stojne sečnje. K temu jih je spodbudilo dejstvo, da je komplet delal v bližini sedeža podjetja v Mrtvicah. Pri tem so naleteli ne samo na medvedko z mladičem, ki jim je sicer ni uspelo ujeti v objektiv, ampak tudi na ogromno korenino, in tako so se odločili, da posnamejo fotografijo za tokratno Korenino. Na fotografiji z leve proti desni: **Renata Juršič, Nataša Golob, Sašo Marjan Ugrina in Mitja Piškur**, ki se je po dolgoletni karieri na Gozdarskem inštitutu Slovenije na SiDG zaposlil marca. Manjka finančni direktor **Dejan Kaisersberger**, ki je prevzel vlogo fotografa.

Foto: Dejan Kaisersberger

OBISK ŠTUDENTOV GOZDARSTVA

Zadnji teden marca smo na Poslovni enoti Kočevje znova gostili študente. V okviru terenskega pouka so nas obiskali študentje 2. letnika gozdarstva Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Poudarek terenskega ogleda je bil na predstavitvi tehnologije strojne sečnje. V Vrbovcu in Gotenici smo si na delu ogledali harvester (stroj za sečnjo) in forvarder (gozdarski traktor) proizvajalca Ponsse, ki smo ju nabavili lani. Študentom smo predstavili tudi naše podjetje in način organizacije dela na SiDG.

Foto: Damjan Južnič

POMOČ RAZISKOVALCEM PRI PROJEKTU UPORABNOSTI DUGLAZIJE

Predstavniki katedre za gojenje gozdov Oddelka za gozdarstvo in obnovljive vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani so 28. marca v državnem gozdu opravili izkop in saditev puljenk navadne ameriške duglazije (*Pseudotsuga menziesii*). Gre za projekt »Uporabnost ameriške duglazije in drugih tujerodnih drevesnih vrst pri obnovi gozdov s saditvijo in setvijo v Sloveniji«. Puljenke so nabrali v državnem gozdu, v semenskem sestoju pri Ravbarkomandi, ki se lepo in obilno pomlajuje. Nabrane osebke so nato posadili v gozdu Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire v okolici Vrhnike. Cilj projekta je oceniti primernost in uspešnost obnove gozda s puljenkami ter primernost drevesne vrste rastišču. Za terensko pomoč in dovoljenje za uporabo puljenk so se raziskovalci tako naši poslovni enoti Postojna kot OE ZGS že lepo zahvalili.

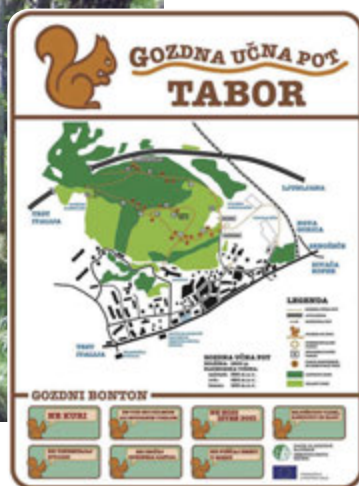
Foto: Tomaž Adamič, BF

GOZDNE UČNE POTI

Tekst: CR
Foto: Promocijski material

GOZDNA UČNA POT TABOR SEŽANA

Pot okoli hriba Tabor (484 m) se začne ob vznožju (parkirišče za stavbo Vinakras v Sežani) in je namenjena tako šolski mladini kot rekreativcem. Pohod, ki vam bo vzel okvirno dve uri in vas popeljal po 2,9-kilometrski poti, bo razkril mnogo naravnih lepot kraškega sveta, na samem vrhu pa ponudil čudovit razgled

na celoten Kras in proti notranjosti na Vrhe in Nanos. Gozdna učna pot obiskovalcem omogoča sprostitev in rekreacijo v naravi, hkrati pa služi kot učilnica za samostojno učenje o gozdu. Spoznali boste več kot 30 različnih vrst listavcev in iglavcev, prisluhnili petju ptic in se morda srečali tudi s kakšnimi drugimi živalskimi prebivalci gozda. Preizkusili se boste lahko v gozdnem kvizu ter prav tako spoznali naravne procese gozda, njegovo funkcijo in ne nazadnje samo kulturno dediščino. Na poti vas čaka 14 tematskih tabel, ki opozarjajo na različne pojave in opisujejo kulturno dediščino, prebrali boste lahko tudi podrobne informacije o vseh najdenih drevesih in grmovjih. Ne manjka niti prava lovska preža, ob kateri si lahko vaši malčki bolje predstavljajo delo lovcev.

UČNA POT IZJEMNA DREVESA SEVERNE PRIMORSKE

Prekrasna učna pot, ki jo sestavljajo mogočna drevesa severne Primorske. To ni običajna učna pot, temveč gre za zbirko izjemnih dreves, ki je nastala v okviru predstavljene akcije Izjemna drevesa severne Primorske oziroma projekta LAS Izjemna drevesa severne Primorske. Njena posebnost je, da lahko tam odkrivате tudi skrivnostne vezi med preteklostjo in prihodnostjo, saj so nekatera drevesa povezana z miti in legendami.

Na tej učni poti najdemo zares izjemna drevesa, ki se nahajajo v bližini naselij, sprehajalnih poti ali turističnih območij ter bodisi po dimenzijah bodisi po posebnih estetskih, zgodovinskih in pričevalnih vrednostih izstopajo. Nekatera imajo posebne oblike krošnje in debla, nekatera izstopajo zaradi svoje izjemne redkosti ali tujerodnosti (na primer robinija, pajesen, cedre, tulipanovec, platane), spet druga zaradi izjemne lege. Najbolj dostopna izmed teh dreves so opremljena

850 let stara vaška lipa v Rutu se nahaja pred cerkvijo sv. Lamberta v središču tega kraja v Baški grapi.

Kostanj v Čolnici raste blizu markirane poti iz Gorenje vasi pri Kanalu proti Ligu. Najkrajši dostop je z ovinka pod Čolnico (tu cesto prečka prej navedena pot), kjer lahko parkiramo avto. Do kostanja se spustimo po poti v nekaj minutah. Dostop je označen z informacijskimi tablam.

z informacijskimi tablam in povezana v učno pot. Drevesa, ki so zaščitena kot naravne vrednote ali naravne znamenitosti, imajo nekoliko večjo tablo s podrobnejšo predstavitevjo; kjer je potrebno, pa je dostop do njih označen z usmerjevalnimi tablam. Zaradi odmaknjenosti se v zbirko dreves ni uvrstila smreka pod Čistim vrhom, ki je sicer najdebelejša v Sloveniji.

GOZDNA UČNA POT PREDTRŠKI GOZD V RADOVLJICI

Gozdna učna pot v Radovljici, ki se je odprla že leta 1977, je bila ena prvih učnih poti v Sloveniji. Žal jo je leta 1984 prizadel vetrolom in tako porušil kar nekaj zanimivih objektov, a so jo kasneje pod vodstvom novega upravljavca temeljito prenovili. Dolga je 3,2 kilometra in poteka po lahko prehodnem ravninskem gozdu, ki je bil leta 2000 razglašen za gozd s posebnim namenom. Ob poti si boste lahko ogledali neštete drevesne vrste ter se prav tako poučili o starih orodjih, običajih, naravnih procesih, številnih ekoloških vsebinah in drugih zanimivostih. Osnovni namen poti je izobraževanje javnosti in mladine o vlogi in pomenu gozda. Čeprav so najpogostejši obiskovalci učenci, dijaki in lovski pripravniki, se nanjo poda tudi veliko družin in starejših obiskovalcev. Tekom let je postala priljubljen kraj za oddih in rekreacijo, ljudje pa se še posebno radi tja odpravljajo odkrivat lepoto letnih časov, ki se naslikajo na listih dreves. Vodenje po tej učni poti traja dve ali tri ure, zaradi ravninske površine je primerna tudi za otroke od 6. leta naprej.

AVTOR: GREGA RIHTAR	ČLOVEŠKA POSTAVA	MORSKI PRISTAN, PRISTANIŠE	PODPIS NAMESTO AVTORJEVEGA IMENA ALI PSEVDONIMA S TREMI ZVEZDICAMI	ZELO DOLGO ŽENSKO KRILLO	DODATEK K POGODBI	MAJHEN LESEN PLUG	FRANCOSKI NOGOMETNI REPRE- ZENTANT, ČLAN MAN- CHESTER UNITEDA POGIBA	GESLO	VHODNO PRED- DVERJE	BESEDA, KI KOGA UROČI	STANJE, PRI KATEREM JE TELO V VODORAVNEM POLOŽAJU	VLADARJEV NEPO- SREDNI NASLEDNIK	LASTNINA	MAKEDON, NARODNI HEROJ (MIRCE)	NAJDLJŠA REKA NA PIRENEJ- SKEM POLOTOKU
ZDRAVIL- SKO MESTO V VZHODNI BELGIJI			BRIGA, SKRBNOST KINO								STRAN				
DEŽELA V SREDNJI ITALIJI							ZADNJE PREDIVO, TULJE				RAČJA SAMICA				
TRGOVSKI PREDMET, BLAGO							MORSKI SESALEC V POLARNIH MORJIH PRAVEČ				ŽIVAHNO LITERARNO DELO UREJENOST				
SLIKAR- STVO, KI SE UKVARJA S KRAŠE- NJEM STEN, STROPOV IN OBOKOV	SLADKO- VODNA RIBA Z VELIKO GLAVO	NEMŠKI IZUMITELJ (PHILIPP) PESNIŠKI STIK				MESEC LJUBEZNI HRVAŠKI POP PEVEC JELAVIČ				ZAKOVICA DOBRO DUHOVNO BITJE			KRAVJI MOLZNI ORGAN	BARVA IGRALNIH KART	BESEDA NA KONCU MOLITVE
KEMIJSKI ELEMENT (Cr)				VEČJI LOVSKI PEŠ VITKE POSTAVE	PROIZVOD CEBEL				AJDOVICA AMERIŠKI SKLADATELJ COPLAND						
GORA NA JUGO- ZAHODNI SARDINJE					EVROPSKA VESOLJSKA RAKETA ŽENSKA, KI NETI OGENJ						IGRALEC NEESON				
OPRAV- LJALEC EMISIJE DENARJA							ČAROVNIK				AMERIŠKA IGRALKA (SHELLEY)	NORVEŠKI NOVELIST (ARTHUR)			
NAVITEK							VELIKA PTICA UJEDA Z DOLGIM REPOM					KEM. ELE- MENT (Ne) ANGLESKA ŠPORTNA EKIPA			
PRISTANIŠ- ČE NA SEVERU FILIPIN- SKEGA OTOKA LUZONA	TEŽKO DIHANJE, NADUHA	RUDNINA, ŽELEZOV KRŠEC	JUDOVSKA MESTNA ČETRT PREBIVALKE AMERIKE				NAGOTA, GOLOST SLOVENSKA PESNICA (MAJDA)						MEHKA BOMBAŽNA TKANINA ZA PLENICE	NAŠ ZDRAVNIK IN PISATELJ (DANILO)	NAD- STROPJE
						JAPONSKI REŽISER ICIKAVA PESNICA MUSER				ŠVICARSKI ZIVILSKI VELIKAN					
PLAST ZEMELJSKE SKORJE IZ SILICIJA IN MAGNEZIJA				NEMŠKI PISATELJ IN DRAMATIK (JAKOB)					MESTO V JUGO- ZAHODNI NIGERIJI	VESLAČ NA GALEJI, GALJOT NASILNA VLADAVINA					
BARVA IGRALNIH KART, KRIZ				POSOJILO							MISS SLOVE- NIJE 1993 ALBREHT RASTO OVIN				
ČAS BREZ VOJNE			PLESEN NA VINU ČESKI PISATELJ (FRANTIŠEK)				GORA V KARA- VANKAH GL. MESTO TESALIJE					PRIVLAČ- NOST			
HUNSKI KRALJ, IMENOVAN BIČ BOŽJI					ŠPANSKI NOGO- METAŠ MORATA							STARA JAPONSKA PRESTOL- NICA CISTOČA			
TURŠKA SREBRNA NIT ZA FILIGRANSKE IZDELKE IN KRAŠENJE OBLEKE		DRŽAVA V SREDNJI AFRIKI NEŠTRO- KOVNJAK			GLEDALIŠČE SENC NA TAJVANU	PRVOTNA GR. MUZA PETJA PRIPADNIK AVAROV					SILICIJ IGRALEC TAMIROFF		NAJLJUBŠA MOHAME- DOVA ZENA	REKA V ZAHODNI SLOVENIJI IN SEVERNI ITALIJI	UKANA, ZVIJAČA
HROŠČ, KI ŽIVI V SLANINI							PRISILNI NEVROTIK NEM. FIZIK (GEORG SIMON)								
RAVEN, STOPNJA				LETALSKA ELEKTRO- NIKA								OSEMIN- DVAJSETA ČRKA RUSKE AZBUKE			
NEKDANJI AMERIŠKI BOKSAR TYSON				BRITANSKI SLIKAR (PAUL)					ŽIVAHEN IRSKI IN SKOTSKI LJUDSKI PLES			RUSKA ZELJNATA JUHA Z MESOM			
ANGLESKA PLOŠČIN- SKA MERA				TISOČINA KILOGRAMA					JAPONSKA ISKALKA ŠKOLJČNIH BISEROV			NEKDANJA NIZO- ZEMSKA JADRNIKA			

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) lahko skupaj s svojim imenom, priimkom in domačim naslovom pošljete do 20. maja 2019 na elektronski naslov korenina@sidg.si ali po pošti na naslov: **SiDG, d. o. o., Rožna ulica 39, 1330 Kočevje, s pripisom »Za Korenino«.**

Dvaindvajsetega februarja 2019 smo izvedli žrebanje za nagradno križanko iz osme številke Korenine.

Tričlanska komisija sodelavcev SiDG je ugotovila, da so vse rešitve prispale pravočasno, do danega roka: 5. 2. 2019. Izmed prispelih rešitev sta bili dve nepravilni, zato ju je komisija izločila. Izmed pravih rešitev je nato izžrebala tri nagrajence. Dobitnikom smo nagrade poslali po pošti.

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) 8. številke Korenine se je glasila: **»SNEŽNA ODEJA«**

Izžrebanci nagradne križanke - Korenina št. 8 so:

2. nagrada – naglavna svetilka:

LUKA LEVSTEK, ORTNEK

1. nagrada – termovka:

**MOJCA KRAJNC,
RUŠE**

3. nagrada – USB

polnilec za avto:

**SPETER TRUBAČEV,
DOLENJA VAS**

